Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьйла 1925 шера дена ◆ ШОАТТА, 21 АВГУСТ, 1982 ШУ. ◆ № 100 (6666). ◆ Мах 3 кеп.

«СОЮЗ Т-7» НИКЪ БЕШ ДА

ЭКИПАЖАЦА Я КХАЛСАГ-КОСМОНАВТ

ТАСС ХОАМ

Космически ере таймара программага хьежжа 1982 шера 19 августа московски хан 21 сахьатн 12 минуте яьлча Советски Союзе сигала дахийтад «Союз Т-7» яха космически кема.

Космически кема лехкош я экипаж: кема командир шозза Советски Союза Турпал, СССР летчик-космонавт полковник Попов Леонид Иванович, бортинженер технически Іилманий кандидат Серебров Александр Александрович, космонавт-тохкамхо Савицкая Светлана Евгеньевна.

Никъ бара программо лерхІ «Союз Т-7» яха кема «Салют-7» — «Союз Т-5» яхача орбитальни комплексах дІахотта. Кема экипажа новкъосташа Попова, Сереброва, Савицкаяс комплекса тІа 1982 шера 14 мае дена болх беш космонавташца Березовоийца Лебедевийца цхьана кхочушъе езаргья Іилма-тохкамен медико-биологически зехамий программа.

Орбита тІера еча докладашка а медицински тІехьожаме даннешка а диллачи кема сигала хьалдоаккха участок а невесомостага боьлар а Попов Леонида, Серебров Александра, Савицкая Светланас лерттІа лайра, хІана дика хьал долаш а бу.

Космически кема экипаж оттаьл программа кхочушъе болавенна.

ПОПОВ Леонид Иванович

Шозза Советски Союза Турпал СССР летчик-космонавт Попов Леонид Иванович вагна 1945 шера 31 августа Кировоградски областерча Александрия яхача городе.

1968 шера Ленински комсомола цІерагІа Черниговски лакхера тІема-авиационни училище яьккхачул тІехьагІа ТІема-Фегарча оьзанка летчик-истребитель волаш гІуллакх деш хилар.

Л. И. Попов — 1971 шера дена Советски Союза Коммунистически парте член.

1976 шера ший балха воллане а космонавташ кийчбечча Центре чакхъяьккхар Ю. А. Гагарина цІерагІа ТІема-Фегара Академи.

Л. И. Попов шозза космосе воха хиннав. ХьалхагІа 1980 шера «Салют-6» яхача керттерча экспедице командир волаш 185 дин бийсси даьккхар космосе. ШолагІа 1981 шера мас Л. И. Попов дуьнен халкъашта юкъерча советско-румынски экипажа командир волаш хилар.

СЕРЕБРОВ Александр Александрович

Серебров Александр Александрович вагна Москве 1944 шера 15 феврале.

1967 шера цо чаккхъяьккхай Московски физико-технически институт. Цул тІехьагІа цу институте цхьан кафедре пйс шера Іилман болх беш хиннав.

1976 шера дена технически Іилмай кандидат вола А. А. Серебров конструкторски бюро болх беш ва. Чоалхане инженерни а Іилман а декхараш кхестаде ше технически хІамах дика кхеташ а инициатива йолаш а сотрудник волга хьахьекхар цо. Космически аппараташ кийчъеча а тохкача а дакъа лаьцад.

А. А. Серебров — 1976 шера дена Советски Союза Коммунистически парте член.

Серебров Александр Александровича «Союз-Т» а «Салют» яхача орбитальни станце тІа а никъ бара кийчлуш йизза курс чаккхъяьккхай.

САВИЦКАЯ Светлана Евгеньевна

Савицкая Светлана Евгеньевна яьй 1948 шера 8 августа Москве.

Школе деша ягІача хана дена авиационни спорт делаеш хиннай. СССР ДОСААФ-н летно-технически школе Серго Орджоникидзе цІерагІа йола Московски авиационни институте яьккхачул тІехьагІа летчик-инструктор йолаш болх баьб. 1976 шера летчикий-тохкамхой школе дийшачул тІехьагІа тохкамаш деш болх бу. Цо караерлаьб ткъаьннел совгІа тайпа самолеташ, 1500 сахьата сигала линнай. 2-гІча класса «летчик-тохкамхо» яха цІи лелаю. «Салют» яхача станце тІа а «Союз-Т» яхача кема тІа а космонавт-тохкамхо йолаш никъ бе кийчо яра йизза курс чакхъяьккхай.

Савицкая С. Е. — СССР спорта заслуженна мастер дуьнен авиационна 18 ротало яьккхай, 1970 шера — высший пилотажа дуьнен чемпионка.

Савицкая Светлана Евгеньевна — 1975 шера дена Советски Союза Коммунистически парте член. Из я ВЛКСМ Центральни Комитета член.

КПСС XXVI СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕЩ

ДОАХАНГА ДИЗА ДОЛАШ ІА ДАККХИЙТАРА

Районни центре бодача новкъа гІолла Ножай-Юрт уллача духъ тІа хьалтІа я вахна, А. Шерипова цІерагІча колхоза центральни усадьба йолтІахьа лакхера Іочухьежача дог гІоздоаккхаш дола сурт отт хьалхашка — МТФ-ена юхе урагІдаха латт аьлен чаш доккхий аргІаш. Уж хІанз ялх да. Дехьарча духъ тІа бІаргагу хьона дитъ кхы а. Кроликофабрика коа паІ кхы а да. Йоккхийча кир пишкех деттача сайна да уж кепа техача аьлах даь лакха урагІдаха латта ира болхьаш дола аргІаш.

Из сурт бІаргадайча дог теш боахамо шортта доакъар Іалашлаь хилара, доахан диза долаш Іангара даргдолгах. ХІаьта цунга хьежжа дукхагІа доаккхаргда дулх а шура а. Цудухьа сий де дог доагІа шоай къахьегамца из беркат хьакхоллаш болча наьха. КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума решенеш практике кхоачашъеш, мехка Кхачан программа чаккхъяьккхара чІоагІа ларг йоллаш боахкара колхозхой. Уйжамо болча нахах дувца лов.

Элиханова Джапата бІаргаяйра тхона борхІ метр лакхача аргІана бихьс латташ. Бе доалла шода вадай а леладеш, из дІачуІетте бедарг мо мара ца хеташ айю цо сэа неп, тІагІолла бохийтача мугІарца Іоюлл из. тІаккха ах гІа юха тІехьашка а яьле. Из заморг ду цІаькха а. Кхы сих ца луш а ма бора цо болх, хІаьта лохера хьалхьежача-м, кхьметтел шортига беш санна хетар, хІаьта а массехк минута аргІа кхоачашдаь а яьна, цІогІа техар: «Даьнад!» ТІаккха, хьаягІача кепий миІингаш тІа, лагІаш тІа санна, коташ а луваш ІокІалйолаелар. хІаьта ахангахьа нхаьчача хана теккха Іоесар лаьтта.

— Баркал хилда хьона, Джапата, — колхозхочун нулг лаьцар колхоза председатела Хиариев Ахьмада, — кІант я' Цхьаккха а маІа сага хьона тІехьанхуургвац.

Джапата ела а къежа, эхь хийтта дІайийрдар. ХІаьта председатела дІахо дора шин къамаьл:

— Цхьа шу хинна Іац Элиханова Джапата аргІаш деча звенона кулгалдеш йола. Цунца цхьана болх беш ба Хатуев Ахьаби Касумов Іадири. Цу къайне гонаа дотт гІожача доакъарех аргІаш; е дегІо а, е михо а хІама дергдаш царца. ХІаьта эггара керттерди — из мь дий — доакъар ца талхийташ Іалхача хана, цкъаза цхьан шерал а дукхагІа, дІаоттадаь лоаттадаь.

Миччара ух колхоза селлара дукха доакъар? Хьайбай боахам шей а баь, дукха а деррагІа дІайийнай лоперна. Хьанз 360 гектара тІа в из юкъ шера кхы а дукхагІа хергаа уж гентараш. Кхьаьйнпа вихкара кленхача баьцха дикаці аьла 40 центнер яьлла хІара гектара тІара. Цун 740 тоннах хьаллир аргІаш.

Ухх шерарча чоалхаацча хаьттама хьалашца тар а дикл доакъар кийчдераш ялахкаа уа йовкха силос йоллара пайда ийцар дьлерни [illegible] 1500 тонн ел [illegible].

Сера латтаи витаминни баьцций [illegible] доаккха агре [illegible] АВМ машинеста [illegible] Хьамида [illegible] деним [illegible].

харча запаса ІотІатох цу маьхерча доакъара 80 центнер.

— Сона хьалхашка декхар оттадаьд — укх шера 1000 центнерал кІеангагІа доацаш баьццийн хьоар кийчде, — яхаш дувц Х. Эскиева. — Тахан бІашагІкхийттар 700 центнер л. Пианал тІех доалалургва аьшна хет сона се.

Къаьстта йоакхо е сэаш ла моша доакъар. Детта доахан силосаца кхабар дукха лаьтта леладелаша укх шера гидуаргашца эаь хьажкІаш дІас 281 гектар къоастаьй. Цига дІайийнай мошача доакъара лакха хьувкъам луча «Одесская-10» яхача сортах йола хьажкІаш. Ухх шера каст-каста дийлдача догІа ша гІо дир кхьметтел доакъашкарча декъача лаьтташка а хьажкІаша дика дегІ дара. 120 гектара тІа кхею алатайна лаьрхІа хьажкІаш, хІаьта цуй деррига гІад а силосага гІоргда.

— Цу таппара, шин шера тоъал силос Іалашъяра мел эша торонаш йолаш да тхо, — раьаз хинна дувц А. Хиарпева. Цунах опытни агрономах теша мегаргва.

Доакъар кийчдеш ший тер кал ца еш йитац 375 гектара тІа довкъашка эрий тІаювла понаш а. Цигара йол яккхара балкаш сихденнад. Манггалаш хьокхаш ба Элипханов Элимхан, Пашаев Отарсолта, дукха кхыбараш. Царех хІара не хІанале а яьккхай цу баш ха дикача эрий баьццийн 10 центнер йол. Цо йиш хилийтай 215 тоннах хол бе. Колхоза правленс яьча решенегІа эрий тІаьнначя баьцех яьккха йол тел колхозхой шоай доалахьара хьайбаш доакъарца Іалашдара а.

— Ухх шера тхоай 1000 тонн ча Іалашде йиш хургхилярах дог тийша ва со, — йоах доакъар кийчдеча звенона кулгалдеча опытни механизатора Мусхабов Мухаде. ХІаьта по ше пресс подборщика тІа бу болх. Шин берригача гІончашта хьана ла, овсаре къа миштa хьега деза а хойташ.

Шоай кулгалхо моргаш ба бІарчача ахкаша баьцаш хьокхаш бола Баймурадов Юнасаи Касумов Лалани. Йол хьагульш Бапарaев Алланa, хІаьта кепа етт на шоай эвсиьевойна нхьана тракториста Пантаев Харже.

Комплексе кийчду доакъар колхозхой Шамилев Саласхар, Джамурзаев Исхадин Пашаев Юнсап аргІера дІа гІоугбаш тІехьара (цхьан дийнахІа кийчъяь) цей автомашины тІеи тракторни прицепа тІеи сттачул тІехьагІа мара. ХІаьта доакъар дІаюлаш ба трактористаш Шамсудов Хьасани Абханов Салман, шофер Мусхаджиев Іумархьажи. Уж ба аргІаш деча метте доакъар дІатІа нхуйлаош.

— Доакъарий чІоагІача баьо тхога йиш хулийт общественни доахан дІахо лухаагІа дебадера илан уиттас, — йоах колхоза председатела, — хІаьта цитта дуухи шорен, хьайбаши нхьйолен продукци дукхагІа ика а. Тхо йиш тийша да. СССР хилар 60 шу, Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу, цу шин зоІамагІа Россеиа юкъедуьн 200 шу дизара къахьегамий дика совгІаташ кийчде тхьай лайшІехьдаргдолхa.

Е. ПРЕМЫСЛЕР.

ТкъО шу совгІа ха я Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхозе механизатор Межиев Махьмуд болх беш вола. Дуккхаза а яьхай цо механизаторашта юкъе лелаьча социалистически яхье хьалхле а. Дика хьонхамаш гойтар укх шера совхоза хьувкъам чуэдача а, хІаьта хІана доакъар Іалашдеча коллективе къахьегаш ва Махьмуд.

Цхьа ди дІадахадац Межиево ший балха норма тоъал тІехкхоачаш ца еш. Цудухьа совхоза коллективе, кулгалхоша, специалисташа лоархІаш а сий деш а ва из. ХІанз Межиев Махьмуда сурт доалл совхоза Сийлен улга тІа хьаттеха.

СУРТА ТІА: М. Межиев.
З. БАТЧАЕВА сурт.

ЛаьрхІачунга хьежжа

«Малгобекнефть» НГДУ эггара дикагІа лоархІачарех цаІ я эксплуатационни оборудоване прокатно-ремонтни цеха коллектив. Из ишта хилар хьахьокхаш дола масалаш доаладе йиш я. ЦхьайттталагІча пятилетка хьалхарча шера иттазза котъьлар из гІоина йолча участкашта юкъе яьржача социалистически яхье. Укх юбилейни шера а хадданза социалистически яхье хьалха латташ хьайоагІа цеха коллектив.

— Тха цеха коллектив йоккха яц, — йоах цеха начальника Гатагажев Мухьмада, — цхьабаьнда из боккха лоархІам болаш я МагІалбике мехкдаьтта доахача система Управлене коллективо толаме кхоачашдеш да хьадоаккхаш дола мехкдаьтта кІезиг ца далийтари дола денхар, цу балха тІа хьинаре дакъа лоац ремонтникаша.

МоллагІа цехе ийсвенначун бІарг тІаотташ да «болхлой эстафета» яхача девизагІа социалистически яхь лелаяра тІахьехнш дола транспаранташ. Дуккьал формана дола деяш дац уж. Ремонтникаша бокъонца долча гІулакхаша кхоачашъю из деяш. Шоай ремонт яь мехкдаьтта оборудовани балха тІа тешаме хулийт цар. Лоаццача хана чакхдоах ремонтни балхаш, хІара объектана ремонт еча кхон дукха балха я. Цун чотогІа дукхагІа хулийт цар лаьттан чопшкара доаккхаш дола мехкдаьтта а.

Цеха коллективо кхоачашде дола балхаш кІезига дац. ХІара шера кхьмачарна метта цар дІаоттае эзаш хул кердаа кІташ станоки качалкаш, ремонт а еш. Тахна деаш хул бІаьц йола тІаьш акрисаш. ХІаьта чот яь варгвоацаш дукка а цар ремонт а еш, кхаметтаувттаеш йола лаьттан тІехпохьарен лаьттан кІилхарен мехкдаьттапроводаш. Дуккьал укх шера цар ремонт а яь кхаметтаоттаяьй 4 эзар метр дІоахки дола тайп-тайпарча диаметрех пола мехкдаьттапроводаш.

Къаьстта дукха балхаш лу ремонтникаша бурувдеттарашкара мехкдаьттахошка хьаккхьачача скважина оборудовани тоаеш, установкаш-качалкаш дІаоттаеш, устьешта обвязка еш, коммуникацеш ехкаш. Уж балхаш сихагІа чакхдахарах тийша долга хов укхаза къахьегаш бараштa сихагІа сважина эксплуатаце дІаялар. Цунца дувзаденна да дукхагІа мехкдаьтта даккхар а.

Ер шу вай мехка а республикана а къаьстта белгала да, йоах Гатагажев Мухьмада. Цудухьа тха цеха болхлоша СССР 60 шу, Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу, нохчийн гІалгІайн шоай лоІамагІа Россеиа юкъебаха 200 шу дулача юбилейн сийна къахьегама вахте а этта башха-дика къахьегама толамаш доах укх шера. Деррига ремонтни балхаш оттаьча графикал сихагІа чакхдоах. Тхо долча традици я хинна дІаатта гІулакх ла керда скважинаш ихоьи ди хапал эксплуатаце дІалулга.

Доахаш дола къахьегама толамаш тІа-тІа дикагІа хилийта мишта вІаштІехьдоал ремонтникий? Цун кертІерди да цар шоай къахьегам кхетамца вІаштІохьа а бахка, шоай торонехи кхочамехи бизза пайда ийбар. Иштa мара кхьача бесса хила йиш а яцар цар болх. МоллагІа объекте шоай хьоабича, балха тІа цхьаккха тайпа хьоншам ца хилийтара хьалхагІе а ІалашІю цар шоайта эшаргІйола инструменташ, материалаш, запасни потхалаш, хІара ремонтана кхоачалде дезаш дола балхаш дІадоклийт. Цу деригнех а тийшо ла буздеццаш хьахулаш цар. Цехерча массе а йолча ремонтникий бригадашта дика вІаштІехьбоаьккхай шоай къахьегам. Иалха ха аехьа йоседза цІендерна дІадоышнад ухаза.

Цехерча ремонтникий бригадашта юкъе къаьстта дика къа а хьегаш, башха-дика толамаш доахаш хиларца белгалъьнна я Ахильгов Мухьмада кулгалдеча бригада коллектив. Цо гІулакх деш ба «Малгобекнефть» НГДУ-ра эггара чоалхане гІа бола боахам — мехкдаьттеи гази йоахаш йола цхьоалогІа цех.

Уж толамаш лаха цар вІаштІехьдоал бригадерча берригача ремонтникий йоккха опыт, лакха говзал хилара уж цхьа дезал санна барт-цхьоагІо йолаш хиларахи. Иахаца болх бе а керда толамаш лахара ремонтникаш оарцагІа баха а хоаш ва Ахильгов Мухьмад. Хьинаре къахьегаш а болаш тешаме цун новкъостий ба слесараш Коригов Нурдин, Баймурзиев Уматгири, Тумгоев Джамар, кхыбараш.

Шоай балхах тІехдика кхета а кхеташ, хьалхашка латташ дола декхараш цІенен дизза кхоачашдеш бола болхлой кІезига бац цехе. Царех ба социалистически яхье хаддаза хьалха латташ бола новкъостий экскаватора машинист Сычев Иван, токарь Пронычев Евгений, къаьстта чІоагІа бригаде лоархІаш ва слесарь Горчханов Мухьмад. Дуккьал слесарь хинна Іаш ва, газоэлектросварщика балх а дика хов цунна. Сварщика балхаш деш гІо йиш я из тайп-тайпарча бригадашна. Цеха начальника аьлар цунах:

— Горчханов тешамо новкъост ва. МоллагІа шийна тІайилла болх даим цІена кхоачашбеча аьрех ва из.

Коммуниста Горчханова шин опыт дог ра-да доаш дІадоаийт новкъосташта, царна эша дола гІо ду. Цудухьа болхлой боккха тешам бейиб цунах. Дуккьача шераш хинна ва из профсоюза цехкома председатель волаш, хІаьта хІанз цеха партийни организацеци секретарь латтаха ва.

О. МУРАДОВ.

Приминонсетах [illegible] ... [illegible]

бола фрезеровщикаш Тутаев Юрий Владимировичи Абубакаров Эмиль Мусаевичи.

ХІара дийнахьа сменин нормаш 50—60 процент тІех кхоачашъе еш, [illegible].

СУРТА ТІА: Ю. Тутаев, Э. Абубакаров.
Н. ИЛЬИНА сурт.

СССР оборона министра Советски Союза Маршала Д. Ф. Устинова

ТАСС корреспондента хаттараштa тийнна жопаш

Хаттар: Ах шу совгІа ха я Европе ядерни герзашта доацун оттадара хьакъехьа Советски Союзой ВІашагІкхийттача Штаташи Женеве переговораш еш латта. Мишта лел уж переговораш, фу оалалургдар хьога оагІоний позицеех?

Жоп: ОагІонаша дийцачох, уж переговораш конфиденциальни маІан долаш я, цудухьа, кхетадеш ма дарра, гІулакха пайдана хургдацар цига деш а дувцаш а мел дар дІадоаржадича. Дийцар цІенхаштта леладу Советски Союзо. Цхьабакъда, халахете я, американски оагІонах ишта олийла яц. Дукха ха йоалл цацц малхбузехьарча, белгала аьлча американски малхбузенгерманески кепийоаною тІа прадаьлар переговорий чулоацам хьагучаболкхаш дола хоамаш. Цу хана геттара харцахьа тайпара ювц советски позици.

Кхетаду из переговорашкарча вай позице чулоацамца чІоагІа хьаштдолаш общественность хилар. Советски Союзо Женеве предложенеш еннай ядерни герз кІезигдаран цуна доалун оттадаран Къулбаседа Шаи океанагара Африке кхачалца, Атлантикана юкъера дена Уральски лаьмашка кхачалца йола шерра европейски зона хьара тІаерзаьб.

ХІана доцаш дола юкъерча тайналга дола (континентальни даран а доацаш, 1000 километрга кхачачаца кхы тайпагІен долаш) ядерни герз барт вІаштІехьбоаьначул тІехьагІа пхи шу даьлча СССР-еи НАТО-еи оагІорахьа цу класса герзаш 300 единицал тІех хургйоацаш тайпарча цу зоне кІезагде дезаш да дуцар. [illegible]

[illegible]

зашта цу тайпара доалонаш оттадар, шеко йоацаш, еррига европейски нахчахьалкхенашта гІойле йолаш хургдар. Вай ишта предложенеш еннай, юкъерча тайпалга долха ядерни герзаш европейски йоацача зоне уж кІезигдеш доалун оттадеш хуле, оагІоний уж герзаш белгалъьлча зонерча вокх оагІон объекташка кхоачаргдоацача оттаде дьша з.

ХІаьта США-х лаьца аьлча, из хьалхагІа а санна цІенгІа яьккха ювцача «нулевой решенех» тувсалу, вешта аьлча лаьттан тІа лоаттаю юкъерча тайпалга йолха еррига советски ракеташ цІенъяь дІаяхийта гІерт. Переговораш йола а яаьлехьа йиша из предложени дукхьа барт вІаштІехьа ца бацалийта лаьрхІа я. США, безам бац юкъерча тайпалга йолха ядерни средстваш е ший прац а, е ший цхьоагІонхой прац а цхьанна а единицана кІезигье. Из кхьметтел уж алсамьяха а гІерт. Цу цхьан хана Советски Союзагара дІадех цо 20 шу совгІа за хьалхагІа дена йоаш хьайоагІа шин заьлтан тІа лоаттаю ракеташ ше цхьаннe дІайоахила. Уж ракеташ тайпана хьалхагІа вІашагІкхийттачен чІоагІенныччен Европерча ишай баланса цхьа дакъа да.

Советски Союзо — цу юкъехьа дІакхайкадаьдар эггара лакхагІа боараме — американцашна цхьача тайпара ше цхьанне кІезигдергдий юкъерча тайпалга долха шин ядерни герзаш. Цунца цхьана цо тІаІерттa [illegible] Европерча ядерни герзаш [illegible] стратегически герзаш [illegible] США [illegible]. [illegible]

[illegible]

лакхашта жоп далаза па йолаш мара кхы хІама да даьлга СССР-ан США-ни юкъе. Варшавски Договора Организацени НАТО-ни юкъе дукха совгІа-злаштa гІа доацаш цхьатарра кийдеппача [illegible] боарам тІехь а тІехьа стратегически яхь чен ядерни герзий дакъе санна, ишта массазарча [illegible] даькъе а болаш ба. Дукха совгІа-злашагІа [illegible] цхьатарра хилар цхьа санна дукхаза а бакъдаз Малхбузен дукхаьа политически тІехе [illegible] ца. Къаьстта а дена маІан дика товй барнна. [illegible] [illegible] фикт [illegible] советско-американски согласенешка а. Вай цІаькха а дІахь. США [illegible] цхьаккха хІама дац. Дукха совгІа [illegible] боацаш боарам цхьатарра хилар «США тІехьалхьар» да ала [illegible].

[illegible] Чоагіа теркам [illegible] США оборона министра К. Уайнбергера [illegible] 9 августа [illegible] [illegible]

[illegible]

ПАРТОРГАНИЗАЦЕШКА—ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

ДЕ ДЕЗАРИЙ ЙОАКХО ЕШ

Нохч - ГІалгІай гІишлон равлене СМУ-7 коллективах тІеххьарчу шерашка алхха латтачарна юкъе йо... хьийоагІа. Соьккара шу ...ПСС ЦК, СССР Министрийн ...вета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК ...рара кара тела ЦІе байракх лурин ВДНХ Ерригсоюзни Сийлен улла тІа дІахьесий чакхдаьккхад коллективо. Бехктохкам лаьгІ ... болийташ къахьег гІишлошъераша республикани холха юбилейни долча укх шера а. Карарча шера ялх ... етта итогерІа доккха совІат даккха карагІдаьнна ...дрна. Шин кварІала итогеІа баьча балхах СМУ-7 хьокаьлй СССР Минпромстрояш профсоюза ЦК-си кьрара кара тела ЦІе байракх.

— Уж толамаш доахача доашнара доагІаш дола дакъа юкъединхьад цеховой лоархІача управлене партийни организаце коммунисташа, — аьлар партбюро секретара Козлова Людмила Александровнас укх денощка хиннача отчетно - хоржамий собране.

Коммунистий хьалхленце меха а республика а хьалхалаттача коллективаша дІадолаеш хинна патриотически гІулакхаш цу сахьате хьалдоацаш хиннай коллектива. Иштта хилар «ХІара балхи дийнахьа хьадер дукхагІа хилийта». «Ханал хьалха хьалъергья — ханал хьалха карерзаергъа» яхача а ихьдолча а боламех къамаьл хьехаеча. СМУ-7 бригадни розрядагІа болх бара лоархІаме опыт Іоальй. ХІанз цу методагІа болх беш я 12 бригада.

Докладчика белгалдаьккхар бІарча хьаьинцача шин дешхарех коллектива лоархІаеш яле а, цун къаьст-къаьста подразделенеш ихьатарра болх беш ца хилар. Иштта коммунист воккхагІвола прораб Н. Д. Шандрыгин керте латтача № 3 йолча участка коллективо ах шера 437 эзар сома гІишлон балхаш чакхдаьхад, цхьан саго даь балхаш 6500 сомага дІакхаьчад, план 6200 сом долча, 79 эзар сом пайда баьккхаб. ХІаьта коммуниста А. Такаева кулгалдеча № 4 йолча участке цу юкъа даь балхаш 230 эзар сома маьза мара ханнадац. Из ниеденнад шеай балха гІулакхашта

лерттІа анализ еш, вырабоката лоха хилар. дІалодар боарамал тІеххилар уж лерттІа Іохкаш боацандаь.

Подразделенешка участкашка вІашагІъсхха болх беш я 5 партийни группа. Дика болх беш я вай лакхе белгалдаьккхача № 3 йолча участка партгруппа (партгрупорг нов. Василец). ХІаьта иштта я № 1 йолча участка яр а (партгрупорг нов. Арутюньянц). Цар боагІаш бола тІахьожам лоаттабу цхьайтталагІча пятилетка шоллагІча шера заданеш кхоачашъяра, коммунисташ балха тІа, общественни вахаре, цІагІа авангардни лоархІам кхоачашбеш хулга Іалашду.

Июль бетта партгруппашка отчетани хоржамаши чакхдаьннад. Цига къамаьлаш даьча дукхача коммунисташа белгалдаьккхар партийни аланни ерригача подразделенешка хоалуш йолга, из тІа-тІа чІоагІъюш латтилга. Цунца цхьана управлене партбюро, партгрупоргий цІерагІа критически замечанеш йир цар, болх тоабера маьхери предложенеш кхийлар. Цар дІадийхар хьалхалатта болхлой парте дукхагІа хьаийбелга, инженерно - технически болхлой лекцеш ешара дукхагІа юкъеоянга. социалистически яхь хаьддача лостамагІа лелаелга. кхыдараш ХІаьта СМУ кулгалхой къаьстта чІоагІа оарцагІбовла беза объекташка материально-технически снабжени еле тоадера. Шоаш заседанешка, собранешка дувца уттадеча дешай хьаьехьа тІахьинеш кхоачашъяра партбюро дукхагІа теркам тІаахийта яьйнаяле а, цу даькъе дерриге дьид ала гаьна да. Иштта, кхо бутт хьалхи юкъарча собране дийцар КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума решенеш, цига тІайийча Кхачан программа кхоачашъярах дола дош. ХІаьта хІанз, шеко йовцаш, ала йиш я цига хиннача къамаьлах хьихина хайра хІама даи, аьнна. Цунца мара ехетаде дагІац коммуниста В. Д. Шевцова Кхачан программа кхоачашъяра коллективе даьр фуд аьнна хаттар дича ала а дувца а хІама доацаш партбюро секретарь йисар.

Ший ханнахьа цу гІулакха партийни, профсоюзни организацеш оарцагІъяьннаяларе хІанз юха а иштта ирдаь дувцаргдацар из дош. Собранс къамаьл даьча массехи коммунисто цу хьакъехьа шоашта дІча бакъахьа да аьнна хетачох дийцар.

Къаьстта уйла тІаьзар собране гІишлошъяра балхий дикал лакхъе елаш хилара. Ше къамаьл деш слесаря В. И. Стрелаева гучахьи хьаьлар хьалъяь а яьнна, эксплуатаце дІаеина цхьайола объекташ лоха дикал йолаш хиннилга. Цу гІулакха бехке хинна Іац тхо. ХІана аьлча тхона лоаттаю аьшкабетонни, цхьйола надеІеш стандартни а хила ма йоагІара дика а хилац ГЗЖБК, кхыйола шоаца гІулакх доагІача организацей коммунисташа цхьана вІашагІ а кхийтта из гІулакх лерттІа къоастаде лаьрхІар укхаш. Иштта, СМУ производственно - технически отдела начальника А. Н. Тумановас дикала кулгалдара комплексни системи юкъейоалле еаш хиларех дувцаш белгалдаьккхар, цу даькъе шоашта Нохч - ГІалгІай гІишлошъяра управлене аппарата оагІонгахьара гІо эшилга. ХІаьта уж тхога прикьа Іотохи аьнна хьалха а даькхьа кхы хІама ца леш Іийнаб.

Балха Іаткъача гІулакхех дувцаш эггара дукхагІа укхала хьедаьр транспортаца дувзаденна дар. Лакхе латтача организашкара из дош чІоагІа теркалдела дІадийхар сварщика В. М. Алиева, А. М. Арутюньянца, кхычар. Транспорт бахьан хІара дийнахьа яхар сина ха йоие еаш хул дукхача объекташкара гІишлонхой, яхаш лоткъар уж.

Пенсионера В. Д. Шевцова, кхычар хьадийхар профсоюзни организацеара нах лерттІа бытови хьалаш хьалара дукхагІа йоакхо ела. социалистически яхь кхы а лакхагІча боарам тІа йоакхаш ийелга, къаьстта хІанз вай СССР 60 шу, Нохч-ГІалгІай автономе 60 шу, нохчийн гІалгІайн шоай лоІамагІа Россена юкъеэбаха 200 шу дизара юбилеяшта гарга гІертача хана.

С. МАНСИГОВ.

«ХІара балха дийнахьа хьадер дукхагІа хилийта!» яхача девизагІа социалистически яхье аьнначa «Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене коллективо толаме кхоачашду цхьайтталагІча пятилетка шоллагІча шера ше тІаийца декхараш. Цу даькъе доккха дакъа лоац В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода опыт йолча болхлоша. Масала, цу предприяте болх бу иттаж шераш долаш ба слесараш-ремонтникаш Николай Игошин, Виктор Исаев, Александр Иванов. Уж массава а шоай балха тІа бизза бола говзанчаш

ХЬИНАР АЙДАЬ КЪАХЬЕГ

лоархІаш ба. ХІаьта цар чакхбаьккха болх цхьаккха а даккха хІама доацаш цІена а тешаме а хул.

ДукхагІча даькъе царех тийша да бІарча завода коллективо доаха толамаш. Масала, заводе чоалхане оборудовани лерттІа болх беш ца хуле мехкдаьтта продукташ арахецара план кхоачашъе вІаштІехьдаргдац. Цудухьа слесараша - ремонтникаша хан-ханнахьа профилактика а еш ремонт а еш лерттІа болх байт оборудованега, доагІаш дола Іунал ду.

Шоай балха тІа тІехдика хьокхамаш гойташ къахьегаш хьабоагІа ПТК № 16 йолча установка операторaш Торгунова Зинандеи Литвинова Валентинеи. Балха тІа цар даьха толамаш бахьан долаш массехказа хьалхле яьккхой цар социалистически яхье, иттаж сийлен грамоташи администраце, партийни профсоюзни организаце цІерагІа баркалаши кхайкадаьд царна.

СУРТАШ ТІА: хьалхалатта слесараш Н. Игошин, В. Исаев, А. Иванов; вокхаш тІа: операторaш З. Торгунова, В. Литвинова.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Кхетам балара болх тоабеш

Октябрьски революце ордена лелаеча «Красный молот» завода партийни организаце, коммунисташа къаьстта боккхагІча бехктокхамца бу хІана болхлошта, бахача наха юкъера политически кхетама болх. Пропагандисташа, агитаторaша, политинформаторaша, кхычахьара хьийха баьккхача лекторaшо, хІаьта иштта производства кулгалхоша а шерра дІадовцийт тахан партеи Советски правительстваси керттера теркам тІабохийташ дола дешаш.

Масала, завода керттерча технолога отдела бюро начальника Кузнецов Василий Семеновича ше идеологически балха активист хилара тарра Кхачан программах беседа еш аьлар, цу документо теша ду партеи правительстваси сага халкъа вахара хьал тоадара йоакхо еш хилара. 1965 шера КПСС ЦК мартовски Пленум хинначул тІехьагІа доаькхий толамаш диьхад юрта боахаме: дика чІоагІъяьй цун материально-технически база, кхоаза дукхагІа арахец минеральни удобренеш, 1,7-аза дукхагІа да хой дехна лаьтта, кхыхинад юрта боахама гІулакх деш дола промышленни доакъош, кхыдараш даьд.

Из дерригa даьдале а ихачан керттера продукташ кхоачам болаш яц. Бакьда, йолаш я уж дукхагІа яхара тороаш. Царех бизза пайда эцац. Цудухьа парте хьалхашка оттаду декхар да мехка лакхьсинача экономически потенциалах пайда а эцаш, ма хулла лоацагІча хана баха них кхачан массе продукташца Іалашбелга.

Уж декхараш кхоачашдара колхозхошеи совхозий болхлошеи хьийга ца Іеш юкъарчал доацаш юрта бовхамца дувзаденна къахьега деза массане а. Цудухьа аьннад Кхачан программа дерригача халкъа гІулакх да. ДегІадоаладе деза предприятеийн организацейн гІонна дола боахамаш, бахача наьха шоай довзахьара боахамаш. ТІакха дукхагІа хургда дулх, даьтта, шура, кхыйола продукташ. Вай коллективо а шийгара доагІа даькъа лаца деза Кхачан программа кхоачашъеча, аьлар Кузнецова.

ЛадугІаш хиннараша а къамаьлаш дир программа ювцаш. Дувцилге яи, программа геттара йоакха а ший ханнахьа а оттаяь хилар, аьлар нов. Литвина. ХІара республикас ше ІалашъеиІа ела продукташца, аьннад программа тІа. Из чІоагІа нийса хет сона. Программа кхоачашъяра къаьст-къаьста декхарийла ю министерстваш а.

Сона хетаргахьа, аьлар цхьаьккхане, массанахьа а массе хІаман учет хила еза. Масала, вай заводера болхлой колхоле Іохкаш чуэцаш хилар. Цхьаннена а хац уж мел чуийнаб а мича бихьаб а. Цхьабола Іаьжи заводе бенабаларе бакъахьа бар беглаш ... жарібовш.

ЛадийгІараша дика дакъа лоацаш а беламе а чакхъаь ...ар беседа. Программа ювца чІоагІа лоаш бар уж.

Кхачан программах дош лаьца къамаьл хилар завода партийно - боахама активе а.

Завода цехашка а цун болхлой бахача моттигашка а беча политически кхетаме балха юкъе хІанз дикка дакъа дІалоац СССР 60 шу, Нохч - ГІалгІайчен автономе 60 шу, нохчийн гІалгІайн хальхьаш шоай лоІамагІа Россена юкъедаха 200 шу дизарах деча къамаьлаша. Цига дувц цу хиннашка хиннача доккхийча дикача хувцамох. СССР хьахиннача 60 шера чІоагІъюш хьалена мехка халкъашта юкъерча доттагІалах, цачахьа хана тІехьабиса хиннача вай мехках хІанз дунен тІа эггара нил болашагІа йола пачахьалкхе хиларах, дунен халкъашта юкъера маьар чІоагІбеш йола вай арахьарча ленински политиках.

Дукха ха йоацаш хилар завода болхлой бахача Грознерча Моздокски, Малгобекски, Деловой, Краснознаменни улицашка вІашагІкхеташ «Цхьан мугІаре» яха цІей. Из хетадаьдар мехкен республикан юбилеешта. Цига хьийхаир краеведене республиканеи музей Іилма балхахо Бараниченко Наталья Николаевна. Гулбеннарашта цо дийцар крал историех, арсашта, нохчашта, гІалгІашта, вай республике бахача кхыча къамех болча наха юкъерча интернациональни доттагІалах.

Ше дувцар из бІаргадайтар мехкен республикан юбилеешта кийчдаьча стендаш тІа, довзийтар гулбеннарашта цІаькха хазанза дола исторически документаш.

Безамен дукха хІама довзаши чакхдаьлар цу улицашка хинна цІей.

Болхлошта политически кхетам балара пайда эц заводе лоржача «СССР 60 шу дизара — 60 хьинаре къахьегама кІира» кхайкадаьча кхьах а.

Белгалдаккха доагІа беррига а политически кхетам балара болх коллектива хьалхашка латтача декхараш ца ,вахарца айхха бувзаш беш хилар.

Цу балха юкъе къаьстта доккха дакъа лоац пропагандисташа инженера - технолога Шишканов Мухьмада, цхьоалагІча цеха начальника Назаров Николай Георгиевича, мастера Емельяненко Константин Давыдовича, кхычар.

Политически кхетама балхах доккха беркат доал. Политически экономически дешар дешаши лекцешка а беседашка а ладугІаши хиннача наьхах дукха а дукхагІбараш заводе лоржача социалистически яхье хьалха латт, цар кІоаргагІа кхетабу общественни къахьегама лоархІам.

Ю. ТЕГАЛОВ

ІАЛАМА БЕХК ТІАБИЛЛАЧА ГІУЛАКХ ДАЛАЦ

Сунженски района ЦІеча Эскара цІерагІча колхоза юртбоахама культураш лелаеча цеха парторганизаце партбюро секретара Н. В. Федина яь отчетни доклад йистеьлар. Отчет еча юкъагІа партбюрос баьча балха принципиальни мах бе коммунисташ тІехьийхар собране председателa — колхоза партнома секретара Д. К. Путилина.

Цхьабакъда, из мел дехар даьдале а, хила йоагІача бесса критика а самокритика а йолаш, отчетно-хоржамий собрани чакхъяьлар ала йиш яц.

Из мишта хургдолаш бехке барий цІераш а йоахаш, цар даьха дисар хоалам боллаш дувцаш яьар доклад. 40 минут дьихтар докладчико комбайний, тракторий маркаш, чуйаца ялат, баьцадараш ... кордаш, Корта болаш дош аланзар коммунисташа ... балхах производстве цар авангардни хила безача ... лоархІамах, партбюро баьша белах. ХІаьта отчетно-хоржамий собранешка керттера дувца деларaш из ма дий.

Баькъар аьлча, ший балхах лаьца дувца дукха хІама а дацар цун. Отчет еча юкъагІа йиь собрани мара яьа указа. ХІаьта партбюро заседани вІалла хинна а яц. Иштта мара болх ца беш хиннача партбюро малагІа влияни хила йиш я производствана. Цудухьа цехова парторганизаце коммунисташа дукхагІа дийцар даиза дисар, къамаьл даьраша белгалдаьккхар партийни а къахьегама а дисциплина лоха йолга, хьалхашка латта декхараш кхета а деш, массане хьинаре къа ца хьегилга. Цхьабакъди, е докладчико а е пренешка къамаьл даьраша а дош аьнна хьоабанзар йокъхача коллективе беш бола массово политически болх. Иштта дувцанза дисар бригадашта, участкашта юкъе социалистически яхь вІаштІехьъяккхарах, хоаш дачар лекцеш ешаш, беседаш, политинформацеш еш коммунисташ бий. Партбюро секретара оттаяьча спискега хьежача парторганизаце чувоагІача 17 коммунистех дукхагІбараш агитатораш, политинформаторaш ба. Цхьабакъда цар баь болх цхьаннахьа бІаргагуш бацар. Шоашкара масал а гойташ, из болх боагІача бесса беш хинна бац коммунисташ-кулгалхой ноккъостии Пархоми, Болгарев, Штепа, кхыбараш.

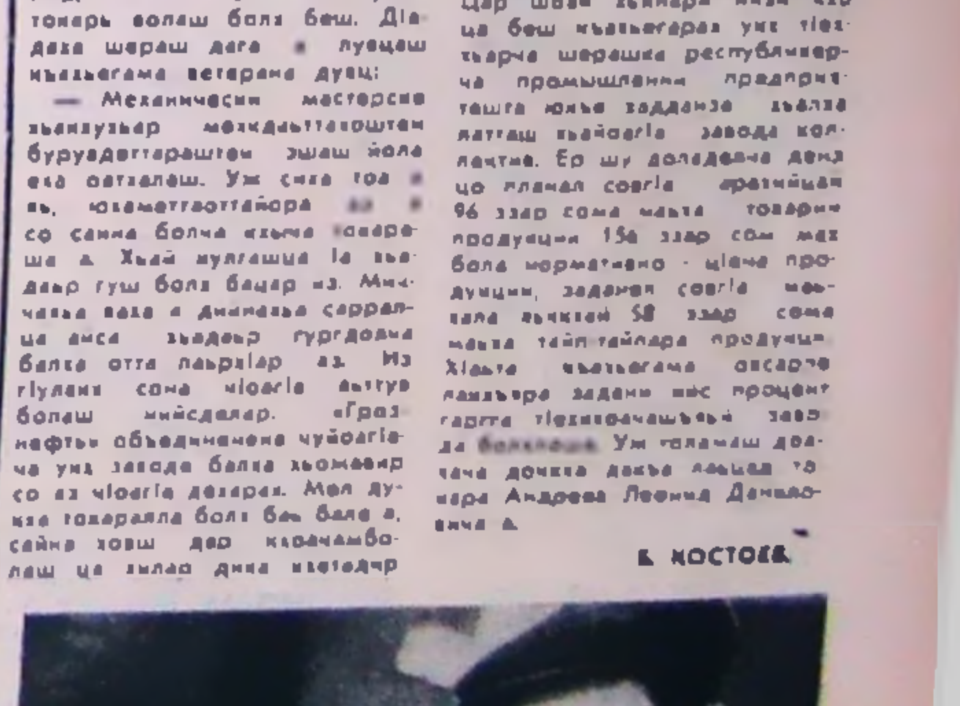
Собране къамаьл даьчарех цхьабараша шоаш дувлийта гІалаташ, шоай ладарло ца а ювцаш, шоашта тІера бехи байкха гІерташ, марара шу юрта боахама вытуз болаш дац, яхаш дувцар. Ялат чуэцаре, доаьъар Іалашдара каст-каста делхача догІаша новкъарло лц ала йиш яц. Цхьабакъда, берригa а бехк Іалама дІатІабилла йийча а нийса хургдац. Партбюро, коммунисташ-кулгалхой бене. малав бехке хьаькІаш чуэцача цхьанна а комбайна хІандалца ремонт ца ярах, баьца хьоар кийчдара план кхоачаш ца ярах, гурахьа ялат дІаде лаьрхІа цхьа гектар лаьтта ца ахарах? Иштта ший ханнахьа ремонт еш яц укхаза трактораш, цхьадола кхашкара балхаш агротехника гІонна телхаеш чакхдоах. Цхьаболча коммунисташа къахьегама дисциплина телхаю, балха тІа брак хулийт.

Коммунистий партийни дисциплина лоха хилар хьахьокхаш гІулакх дар цхьабола коммунисташ хьа ца боагІаш отчетно-хоржамий собрани йилача ханал 45 минут тІехьаьнна дІайолаллар а. Коммунисташта Бурцева, Пархомина дика ховра собрани малагІча дийнахьа хул а из дІа маца йолалу а, цхьабаьза парторганизаце шера бар болх бувцача хьабахна-м вІаштІехьдаланзар цар.

Партбюро доагІар шийгара а коммунисташкара а хьадехаш хиннаяц аьнна пренешка къамаьлаш дир коммунисташа Пуляева, Болгарева, Штепас, Надбиллова, Путилина.

Отчетно-хоржамий собране белгалдаьха кхоачамбоацараш дІадахара цехови парторганизаце коммунисташа берриге а шоай ниа гІабохийтаргба, шоашкара масал а гойташ хьалхашка латта декхараш кхоачашде юртбоахама культураш лелаераш оарцагІбоахаргба, аьнна хет.

Ч. ИВАХИН.

СУРТА ТІА: токарь Л. Андреев. М. ПЛИЕВА сурт.

ДИКАЧА НАХАХ

КАГИРХОЙ ХЬЕХАМЧА

Грозненски ремонтно - механически завода цхьоалагІча механо - сборочни участка нийсане мугІарех латтача фрезерни токарни станокаш тІа къахьегаш болхи болалой. ХІара станока юха латт мехкдаьттакхоштем бурувдеттарaштен чІоагІа эшаш йолча оттадеш гуташ. Дош хІама а доацаш дІаюха лелаш цхьаккха сер ец. Участкана керта латтанца воккхагІвола мастера Абубакарова Мовлада цІераш йоах дикагІбола болхлой. Хьалхарчарца хьоавабир цо ерригача завода цІи йера бола токарь Багашев Уваис Ахмадович, слесарь - инструментальщик Волков Юрий Степанович, токарь Андреев Леонид Данилович, сварщик Негодиев Иван Ильич, фрезеровщик Косенко Алексей Александрович, слесарий бригадир, кагирхой хьехамча Годзевич Владимир Владимирович, кхыбараш. ХІанзлерча шин шерен ах шерен а план кхоачашъйраш ба участка кулгалхочо бувцаш бараш. Шоай тамагІа а долаш предукци арахецаш а ба уж.

Яьхье хьалхалаттараши церна карагІдуела дика гІулакхаши дувцаш участке гІолла тха чакхдолача хана цхьан станока юха сецар Мовлады Симаевич.

Фу хиннад хьога сецам деннача заказах, Леонид Данилович? — хаьттар цо.

— Из кхоачешдаь а аьнна, массаза айса еш йола оттадалаш еш вайх со хІанз, — аьлар Андреев Леонида. — КІант ваьнза тхо гІонига, — аьлар участка кулгалхочо.

Къаьстта чІоагІа тешал ду Абубакаров Мовлада из яха волча токара, къахьегама ветерана Леонид Даниловича.

Шовзткъа шу дизад Леонид Даниловича токаралла бола бу. Цу шерашка ший балхах тІехдика хийттае из. Цудухьа заводерча токарашта юкъе эггара лакхагІа йола еханагІа разряд енная цунна. Яла йоагІаш из еина хилар хьаьлхьокх цун производственни хьокхамаша. Цхьаннита смена дІаяхийтац цо ший норма 170—180 процент кхоачаш ца еш. ХІанз из къахьегаш ва 1983 шера шоллагІча ах шера чоагІа. ХІаьта къахьегама ветерана хьа мел яь продукци ОТК болхлой тІахьожам боацаш дІайоавийташ а я.

Дукхача шерашка ше Іоаль опыт, дикагІйола балха методаш къайла а ца яхьаш шерра дІайоавийт цо кхоача болхлошта, дог раьза а долаш токара говзалах кхетабу уж. Иттаж ба ше токара балха къахьегаш волча шерашка цо хьалкхебаь говзанчаш. Царех цхьабараш Леонид Даниловича уллувча станокаш тІа болх беш а болаш, цунца социалистически яхь лелаеш ба. Царех цаІ ва токарь Дмитриев Александр. Укх пятилетка шин шера план кхоачаш а яь, тІедоагІача шера чоагІа къахьегаш ва из.

Дукха ха яьккхай Леонид Даниловича «Октябрьнефть» НГДУ механически мастерске токарь волаш бола беш. ДІадаха шераш дага а лоацаш къахьегама ветерана дувц:

— Механически мастерске хьалхулбар мехкдаьттакхоштем бурувдеттарaштем эшаш йола еза оттаелаш. Уж сига тоа а а, юхаметтаоттайора ... а со санна болча кхоча токареша а. Хьай кулгашца Іа хьадалар гуш бола бацар из. Миччахьа ваха а дийнахьа сарралца аьса хьадоьр гургдолча балха отта лаьрхІар аз. Из гІулакх сона чІоагІа аьттув болаш нийсдалар. «Грознефть» объединенена чуйоагІача укх завода балха хьожавир со аз чІоагІа дезарах. Мел дукха токаралла боллаь бале а, сайна ховш дар кхоачамбоалаш ца хилар дика кхетадир из бола бесса сайнийла хоттаргахьа маьнас сейройна деша хилар политически... Дикен тІеххьайна деша из мехк а... ... ... технолога диплом хьеийнав.

ХІаьта а ше дукхагІа шерашка ваь йола бита мегамбар Леонид Даниловича. ХІаьта хІанз цунна дикагІа йоазар токарни станокеш, технологи, заказ чоалхане хилар, гІелат ца доалаш из кхоачашде вІаштІехьдоалар. Цудухьа денгара денга дикагІа хулар цун производственни хьокхамаш, нийсса гІахьинеи мара хилацар хьеш йола оттаелаш. Цу хьакъехьа ше хьа вала лоархІавергвоацача токарашца яь лелаеш шийга низ беннилга кейра цунна.

Механо - сборочни участка токарашта юкъе эггара дикагІа лоархІачарех цаІ волча Васильев Борис Михайловичца яхье аьлар Леонид Данилович. Дикка да вахар цо цунца нийсаала ца мегаш. Цхьабакъда, Іенна а ца Іийнавоа доггІаме а ца дагІар хиннад балаш да вай дай ниц. Ах шу дала хьайна шийца яьье яьйнача ноккъостал дикагІа къахьега волавелар из. ТІехьа яхье хьийзар ерригача заводе а эггара дикагІа лоархІаш вола токарь Багашев Уваис. ХІанз цунца яхь лела еш ва из. Товханца цунна нийсса производственни хьокхамаш даха мегадац сона, яхаш дувц Леонид Даниловича. Цхьабакъда, из иштта хургдац дела.

ТІехдика токара балхах ше кхеташ вале а дерригa а со ма ховш да, балха даьъа цхьаннега а со хІама хетта дезаш вац, яхаш дерриге йолаш вац Леонид Данилович. МоагІа шийга чоалхане баха тохкамеш заказ кхаьчача токара балха тІа йоккха опыт йолча болхлошца дагаувла из. Царех ба токараш, къахьегама ветеранаш, кагирхой хьехамчаш Морозов Владимир, Багашев Уваис, Бангаев Сайдыс, кхыбараш. ХІаьта шоай балхах лаьца цунга хаттараш деш иттаж болхлой нийсалу денна хІана нислац аьнна. Дог раьза а долаш царна эшаш дола новкъостал ду цо.

Хьинаре къа а хьегаш, даим яхье хьалха латташ хьаьоагІача Леонид Даниловичах боккха тешам беннаб механо-сборочни участка болхлой. Цхьа санна дукхаза хийржав из профсоюза цеха комa, балкхъа тІахьожама группа членалла, хІанз Старопромысловски кертера суде заседатель волаш ва.

Леонид Даниловича пре... премета хьалхарчарца евар коммунистически къахьегама ударник яза сийлен цІи. Заводе сийлен книжка тІа дІаяздь а цун цІи. Леонид Даниловича накъа тІа лепеш я «Мехкдаьттан газовни промышленноста отличник», «ИтталагІча пятилетка ударник», «Социалистически яхье котваьннар» яха сийлен знакаш.

Дукха ба завода Леонид Данилович санна бола нах. Цар шоай хьинаре ниэ кхо ца беш къахьегаран укх тІеххьарча шерашка республикерча промышленни предприятешта юкъе хаддаза хьалха латташ хьайоагІа завода коллектива. Ер шу доладелча денз цо планал совгІа арахийцад 96 эзар сома маьта товарни продукци, 156 эзар сом мах бола нормативно - цІена продукци, заданел совгІа мехкала яьккхай 58 эзар сома маьта тайп-тайпара продукци. ХІаьта къахьегама оасаре лаьхьера задани шиь процент гарга тІехкхоачашъяьй завода болхлоша. Уж толамаш доаччача доккха дакъа лоацаш токара Андреева Леонид Даниловича а.

Б. КОСТОЕВ.

Социалистически содружество

«СОЮЗ» ЯХАЧА ГАЗОПРОВОДА БОЛХ БОАРАМ ТІАРА БАЛАЦ

ДаьлагІа шу да СЭВ-а ... мехашца цхьана Советски Союзо хьальхьь «Союз» яхача газотранспорт... хаддаза болх бе, СССР территоре тІа ... газах до... ... диспетчерски службай ... Единой системе Центральни диспетчерски управлене ... чувоагІа.

Цу управлене керттера инженер Анатолий Морозов ... АШ корреспондента ... ...

— СССР газова Іаламаш Единой система мишта?

— Нагахьа санна хьо укх карта-схема тІа хьожа, — ...лаьгахьа цІелг хьехар керттерча инженера, — бІаргагургба хьона, вай мехка тайп-тайпара районашка кхачалла хьуазаш йолча ... Цар белгалдаха цхьана даьрхІача 150 ... километр йІаьхьа магистралий ... системе ... ... Уж ... ...

ХІара шера дукхагІа ... ... ТІехьагІа ... дукхагІа СССР ... ... «Уренгой» ... ... Уж ерригаш ... ...

... ... болаш хур... — ... ... 1420 миллиметр диаметр йолаш а.

— ХІаьта, хетаргахьа, эксплуатаци яра цу тайпара турбаш лаьнча эггара хьалхарча «пилионов» цаІ яр «Союз» яха газопровод?

— Яр. Ма дерра аьлча, ... СССР газбоагІа ... транспорте 2750 километр йолча ... ... республиках — РСФСР-ах, Казахстанах, Украинах — чакх а яьле. ... ... ТІара Братски ... ... йолча ... ГЭС-о ... ... «... доагор» ...

Селлара ... ... управлени ... ... газопровода ... ... участкаш ... ... диспетчерски ... ...

... ... компрессорни станци, ЭВМ-ей телединамически устройстваш ... ... диспетчераш ... ... оттаяь параметраш нийса ... ... системи ... «Союзо» йола ... ... Москварча Центральни диспетчерски управлене ... ... Оренбургерча, Сыртоверча, ... Черкассерча, ... диспетчерски ... ... компрессорни ... диспетчерски ... ...

«Союзо» хаддаза ... ...

... ...

... ...

цІаккха а толхаьлац. ХІаьта ГДР-ох Польшох дехар даьрах цу мехкашка йоде газ 1982 шера кьаьмехьел аьсам а яьккхай.

— «Союз» яхача газопровода айхха юкъедена я цхьа объект — Камышин яхача волжски гІороде чехословацки гІишлонхой хьаль ... болаш латта завод. Из сона лаьрхІа я?

— Из оборудованена техническа ремонт е завод а. ... ремонт яра ме... тод СССР газопроводашка ... ... компрессорни станцей ... ... ремонт. ХІаьта ... ...

САИП.

№ 16 йола «Агитатора блокнот»

Кепатеха араданнад КПСС Нохч - ГІалгІай обкома пропаганда агитацеи отдела «Агитатора блокнот». Из хьаделла? «Советски халкъий цаІ болча дезале» яхача темах къамаьлаш мишта де дела могадеш йолча методически разработка на.

«Волгоград ... ... «Еррига ... ... газовни промышленноста болхлой ... КПСС ... ... В. ... ... статья.

Дика ... ... «Путь к коммунизму» яхача ... ... та лелаераша. Из кочарa мишта ... ... секретара М. Гайчаев ... ...

Философии Іилмай кандидата В. Аксёна ... ... «... ... ...» яха статья.

Вай республике укх шера эггара ... ...

Вай планета ... ... А. С. Пушкина цІерагІча ... ... С. Сокина.

ДИКАГIЙОЛА ОПЫТ—МАССАНЕНА

ДИКАЧА ХЬУВКЪАМГА ДОЛХА НАЬКЪАШ

Шерагара-шерага лакхагIа хьувкъам беанехаш, шайн хьалхошка латтиш дола дехкарш массала а дикла кхочушдеш, къахьегаш ду «Назрановский» совхоза № 3 йолча куаш леладеча бригада коллектив. Бригада болхлоша кхею алата а силосе а хьаьжкIаш, сенпаш, муьх, кIа, кхыйола юртбоахама культураш. ДIадахача шера алата лаьрхIа хьажкIаш дIайийнача 300 гектара тIара план 38 центнер йолаш хIара гектара тIара 56.5 центнер хьажкIаш чуьйца вIашгIехьдаьлар. Укх шера бакъа даьгIенаш шер а ь планал соьгIа 250 тонн йол кийчйир. хIаьта алат укх шера чоалхаче хоттама хьалашка чуьца делаш киннадале а цуй хьувкъам хIара гектара тIара 18—20 центнергара 22—24 центнерга кхаччалда лакхбир бригада. Ишта коллективо толам баккхара керттера бахьан да укхаза лаьтта леладара культура лаккъяра гIулакха цехаддаш йоакхо елга, цуй технологи эргадхара, керда резерваш лахаран уш бахха юкъейоалеяран массала а уйла ем хилар.

Коллективо IоаьIча дикагIйолча опытах дувц цуй кулгалхочо Джамбуриев Башира.

Кхом бара йоакхо а еш

Ший болх отрядин хьисапе вIаштIехьбаьккхача коллективе доллача хIаман лоархIам а кхом а бара режим лелаяро бокхха пайда ду. Тхоай бригаде оаха хьадаьд машинни ков. ЛаьрхIа заправочни пункт лра бахьан долаш бригада укх шера хьалхарча ах шера вIаштIехьдаьлар 1000 сома хьаха доагорн машинцдаьттен кходе. Духхьал дизельни доагор кходир 30 тонн.

Укх шера 150 гектар кхы тIа шердир оаха бригада кхаш. Уж лаьтташ лаьрхIа къахьега делаш дар. ХьалхагIа бригаде дукха дар хIама дIа ца юш, цхьаккха пайда ца луш дола лаьтташ, ца эшаш дола наькъаш, наькъа йистош. кхыйола пайда луш йоаца лаьттан участкаш. ТIаккха оаха лаьрхIар уж лаьтташ аьха а аьха цига юртбоахама культураш дIас. Из дарах дехке даланзар тхо. ХIанз цу лаьтташкара боаккхаш бола хьувкъам во бац. Цу гIулакхо торо хулийтаргья коллектив юбилейни шера декхараш кхы а толиерIа кхоачашде.

КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумо тIанийцача Кхачан программа дIадех тIайоагIача хана кхашкара хьувкъам дикка лакхбар. ХIаьта из декхар кхоачашдеча наькъах цаI — пайда эцанза йола ерриге тороиаш балха юкъейоалаяр ба. КIезига яц уж тха бригаде а. Баькъдар дийцача, дIадахача шера алата лаьрхIа йола хьаикIаш чуьзара йола план оаха тIехьхоачашъяь яле а, уж йоа а ца еш, ерригаш чуьца вIаштIехьдалазар тха. Масала, хIажкIаш чуьца дIадоладеннача хана хIара гектара тIара 75 центнер йоаккхар оаха, хIаьта йистедралаш на хьувкъам лохбелар 56 центнерга дIакхоачаш. ХIана? хьажкIаш кхай тIара хьатта дIаккухьа машинаш на тоьарах комбайнаш дукха сайца латта езаш хулар. Дийнахьа чуьца иш йолаш хинна хьувкъам шин кхаь кIирагIа бара чуьнца баьккханзар. Уж балхаш сиздар дукха оаха лаьрхIадар бийсина а болх бе. Баьдда, сайрнина хьажкIаш тIаетта машинаш хьатта дIаякийтача цига болх беш саг хилацар. Укх шера, [illegible] тайпара хIама совхоза [illegible] кхы ца нийсда лийтар дог доах оаха. Шин хиннача хьажкIаш чу [illegible] фийташ Iолегар бахьан долаш дукха бериет дов. [illegible]

[illegible]

Хьувкъам фуга хьежжа

[illegible]

гало а хьажкIаш кхаьча яьлча а гIал моша долаш дисар.

Тха боахам уллача моттигерча хоттама. хIаьта лаьттан хьалашка дика хьувкъам луча фух йола культураш лахара болх дIахо дIахьу оаха.

Болх тоабара, толам баккхара района а республика а опытни станцешца бувзам лоаттабеш хьадоагIа тхо. Коллективо дика кхетаду кхашнара хьувкъам лакхбара керттерча резервах цаI — керда, дикагIдола фу юкъедоаладар йолга.

Яхь лелаяро гIо ду

Совхоза № 4 йолча бригада коллективаца социалистически яхь а лелаеш. «ХIара балха дийнахьа хьадер дукхагIа хиннйтоI» яхача девизагIа къа а хьегаш хьабоагIа тха болхлой.

ЧIоагIа йоакхо ю оаха социалистически яхь шерагIа йовржапра. Кхай тIа массала арахец «молнеш». Цар доплийт коллектив шин декхарех мишта лоархIаю, яхье хьалхалаттараш хестабу. Цьатарра кхоачашду наьха моральни а материальни а хьашташ. Болхлошта кхай тIа бIайха кхача лоаттабу, йолаш я салоIа хьа дика дIаяхьа торо хулийташ йола моттигаш а.

Оаха дика кхетаду къахьегамах хьакулар бригадин хьисапе болх вIаштIехьбаккхаргех хьадаьчун маь баргеи хьеюка хургхилар. Тха коллективаа хIара болхлочоа алапи далар тийша да къахьегамах бухсоцаш хьахулачох. Цудухьа хьадер дикагIа а дукхагIа а хилийта гIерт бригада чубоагIа берригя болхлой.

Цу тайпарча гIулакхаш наьха балха тIара безам совбоакхх, айбу цар бехиткхам, лакху балха дикал. Ишта, укх шера тха вIаштIехьдаьлар хIара гектар тIара 24—26 центнер ялат чуьца, план 150 центнер йолаш хIара гектара тIара 280 центнер рапс 250 центнер люцерна хьакха.

Цьаькха цаьа тIама а да белгалдаккха деза № 4 йолча бригада коллективаца тхо социалистически яхье даьIа хьадоагIа дукха хал. Хьалхле оаха а лелаяьй, царта а хиннай. Баьдза цIаммха а толам баккхара йола тхоай къайлеиаш лечкъаьяц оаха. Социалистически яхь лелаешие а балха тIа тхоаьна новкъостал ду оаха. ГарагIдаьнна дика дар а. балха опыт а шерра дIа юха йовзийт.

Агротехнико дIадехачунга хьежжа

Лаьтта леладара культура лакхъяра керттера нийъ цо дIадехар да деррига балхаш дикен лоацача агротехнически ханашкен кхоачашделга.

Из даганIебаш къахьегаш ба тха механизатораш. Тха вIаштIехьдаьлар дерригаш басарах кIаткарла. Укх шера хьажкIаш оаха дIаиира аттагIа долча тайпара. пунктирни хьисапе. Хьаллайеи ишта дIайийча доагIа хьовь.

Укх шера бургбола [illegible] дIадоладенар тхо. [illegible] тара тIа 60 тонн органически удобрени 4—5 центнер суперфосфате ... [illegible]

[illegible]

23 августа—СРР къаман цIей-кортамукъале яьккха Ди (1944)

РУМЫНСКИ ХИНИЙ НИЗ

Хэшмашул-Маре яхача лоамара IодоладеIча Олт яха хий Карпатай чхарошта юккъе гIолла чакх а дуплаш Дунай чу доа 670 километр никъ а бийн. Из никъ беча юкъагIа дукха юстара хиш хьа а детталуш доккхагIеи массагIеи хул из. Гаьнна лакхача лоамишка долча хана а хьаккет цунах кIап чоп яккхийта доагIа Лотру. Шоаш мел бахьача наькъагIа цу хиша деча чIоагIача тото тешал ду цар на чу бокхха низ боаллаш хилара. Цар низах пайда эцара декхар дар Румыне чурча, низ болча цу шин хин гидроэнергетически потенциал кхаерзара иерпрача программа тIа оттадаь хиннар а.

Эггара хьалха из кхоачашъе йолайир Лотру тIара «Чунджет» яха гидроэлектростанци 1972 шера декабрен Рымникул-Вылчана юкхе Олта тIара ГЭС 1974 шера августен болх бе йолаьлийтарда. «ХIаьта тахан цу шин хи тIа болх беш я 15 станци, лах станци хьалъеш латт, кхы а вокхIнена проекташ уттаеш я», — яхаш дуаш город Рымникул-Вылчерча энергетически объединене директора заместителa инженера Н. Догарою. Цу массанена а оттабаь низ 1000 мегаваттал дукхагIа ба. Дукха ха йоаццаш болх мишта бу хьожаш тохкам бир «Турну» яхача ГЭС-а шолагIча энергоагрегата — Олта тIарча каскадe эггара йоккхагIчоа. Эггара хьалдара тон синай дагара йийча кхоалагIен тIехьарен йолча Лотру тIарча «Брадишор» яхача станце.

ДIадахача шерашка довзаргдоацача доалаш хувцаденнад цу шин хин сибат: хьал а доахаш дехьа-сехьа уллаьдаьд лаьттан доккхий туннеш, дукхха километраш йiаьха туннелаш лаьхай, миллионаш тоннаш бетон чуьттай, вIошагIъелляй итташ эзараш тоннаш хилла оборудовани. Хьахиннай керда искусственни водохранилищаш. Толаме кхоачашдеш да ноккхий промышленни центраши ирригационни системаши хица Iалашъяра, бIаьстан юхье Iаьрка ухача хих нах баха моттигаш лораяра, чкъаьрий боахам дегIабоалабара дешаш, хьахиннай салоIа керди зонаш. Додача Олта лохехьаря пхи ГЭС чу а лоацаш хьалдеча гIирсий тIехьарча этапо Дунаех хьаккета из хий Слатине кхаччалца кемаш лела йиш йолаш хулийтаргда.

Берригa мохк ба Олта тIарен Лотру тIарен электростанцеш хьалъеш. Халдаза хьатIаух укхаза цементи кхыйола гIишлон материалаши, металлоконструкцеш а техника а. Станцешта оборудовани кийчъю Решицерчеи Бокшорчеи машинаш еча заводашка, Тимишоарерча механически заводе, Крайоверча «Электропутере» яхача заводе. «Аутоматика», «Аперса» яхача бухарестски заводашка. Цхьан гIишлоне хилча кховчам ба энергетика дегIайоалаяра берригача мехко мел боккха низ тIабохийт бIаргагора. Из боалл плотиний бетонах, халдаза кхеташ латтача гидроагрегатех.

Республика чурча хиний гидроэнергетически потенциал караерзаяр — мехка энергетически база дегIайоалаяра программа Румынски коммунистически парте, социалистически пачхьалкхено деррагIа чакхйоахилга хьахьоахаш дола къаьгга масал. 1981 шера Олта тIарчеи Лотру тIарчеи «сердала гIоларо» 115 миллион киловатт-сахьат хIаца яьнихаш аьна электроэнерги яьккхай. 80-гIа шераш долалуш ерригa каснад хьаьтаь яларча 1800 мегаваттал тIехьургба цуй низ.

Виктор ПИСМАРОВ, ТАСС корр.

Бухарест.

БУХАРЕСТ. [illegible] Советски [illegible]

М. МАСТИКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

БОЛГАРИ. С. Стаменова цIерагIча алюминн чакхдоахача Шуменски комбината арахецача продукце ассортимента 750-нел тIех цIи я. профилированни металлагарен турбаникарен деиз эггара диткъагIдолча фольгага кхаччалда. 1983 шера, предприяти проектни низалга кхачначa арахецача продукце боарам шозза соьгIа аьлургба.

С. Стаменова цIерагIа комбинат — болх беш йолча социалистически интеграце хьокхам ба. Цуи проект кийчъяьй Москве, монтаж еча, болх бе нийсъеча, болх бе йолайийтача укхаза оттаьй СССР-ера, ГДР-ера оборудовани, хьинаре дакъа лаьцад вежарашха долча мехий специалисташа. Комбината продукци экспорте а ухийттаргья.

СУРТА ТIА: Шуменски комбината алюмини чакхдоахача дехе.

БТА — ТАСС сурт.

Венгри, 20 август

Цкъа тхо вIашагIкхийттача хана сона вовзаш волча цхьан венгерски журналиста аьлар сога. 20 август ший халкъа исторе чухь ираз долаш ди да аьнна. 20-ча августа нийслуш ла мехка нахаре Iалаьмате лоархIаме ши ди: Венгерски Халкъа Республика Конституце Дии хьувкъама Дии. ХIаьта уж цхьан хана белгалдоаккхаш хилараш а доал цхьа символически хIама. Сурт оттадеш аьлча, халкъо цхьан дийнахьа чуьц ахархой къахьегаме а политически хIамаш карагIдувлачи а шоаш яьхача коталонний сом.

Цхьа бIаьн ах бIаьн шу хьалха «Мадьярски халкъа чоалханеча бIаьшерениннара» яхача тIехьагIа венгерски къаман гимна текста а хинна дIаоттача ший стихотворено тIа венгерски поэта Ференц Келче аддьа: «Дала мадьяра ираз а ло рузкъа а ле!»

Венгерски халкъа далла дала ца мегар кхаьчад цунга 1945 шерал тIехьагIа. хIаьта на ВНР Конституце тIа официально дIачIоагIдаь а да. Белгалдаккха доагIа, мохи Советски Эскаро мукъабаккхалехьа Венгре доал деш хиннача классаша халкъа кхыметтел ялдаь конституци лоацаш доккхал даь хилар, хIаьта законаш арадоахар 1314 шерара Кхолха книга оалар хиннад. 1919 шера июне Венгерски советски республико оттадаь эггара хьалхара ялдаь конституци мехкара эксплуататаци дIаяккха а Iаьдал халкъага дIадала а гIийртад. Цхьабакъда, халкъо Iаьдал бокъонца ший бе лелладиц кортамукъа даьнначул тIехьагIа марси 1949 шера чIоагIденнача. 1972 шера модифинаци яьчеи Венгре хIанзарча конституце тIа законодательно чIоагIъяьй из положени. «Венгерски Халкъа Республика деррига Iаьдал халкъа бе лоалл» — йоах конституце. Уж алхха дешаш хинна Iац. Из бокъонца долаш дар да. Вайна хов, дуьнехача буржуазни конституцешна мугIарерча халкъа пайдана йола дукха положенеш кхайнаелга. Цхьабакъда, уж шоаш хьакхайкаьчча юс, хIана аьлча уж кхоачашъяра капиталистически пачхьалкхено деш цхьаккха хIама дац.

Венгерски парламенте тахан 352 депутат ва. Царех ахаш сарга — болхлой. Из ше хила ма болхIара хIама да. Конституце тIа дIаяздаь латт: «Венгерски Халкъа Республика кулгалдеш йола класс кооперативни ахархошца цхьагIо а йолаш интеллигенцеи общества кхыча къахьегача тIоанацеи цхьана Iаьдал чакхдоахаш йола болхлой класс я».

Парламента членех цхьанеца Тот Розалияца — болхлой класса вакали хьоашал техар аз ВНР-е сай журналистски болх беш волча хана. Венгре Къаман собране эггара къонагIа болча членех цаI яр из. Дагадохара тIа аьлча, мехка лакхерча законодательни органе тахан дакъа лоацаш 100 кхалсаг я. Са хьаша — Венгерски Халкъа Республика къонача поалалах эргаш йоаца цуй вихал.

«Кортамукъале яьнхачул тIехьагIерча шерашца мехка кхелашка, наьха кхелашка хинна хувцаиаш дIахьокхар дукха вай массаза лехача хана кхоачам ба» — дукхьал Тот Розалий вахарга хьежача». Цу денашка дIаоладир цу хана соцарша къамаьл Розале болх беш хиннача Будапешта XIII-ча района мебельни фабрика партийни организаце секретаря.

Къаьмарча Венгре вIалла дага а хиннадий мугIарера болхло парламента член хург ма йий аьнна. Къаьстта а, нагахьа санна «малайний лаьттан тIа» ца яхе. Эрсий меттала ишта оалаш хиннад хьалха XIII-ча районах, города эггара дукхагIа промышленность йолаш долча даьнъах. Цигара болхлой къахьегамен вахарен сов хала а хIаьта наьха боар сов дукха а хилараи яьмад тунах «малайний лаьтта».

Андельфелд тахан — венгерски столице эггара дикагIа тоаенната районех цаI. Къаьнара гоирташ аьтгIача метте хьалъяттад башха-дика чуьlе цIенош, культура доареиаш, берий бешамаш школаш, спортивни гIирсаш. Из деррига а вIаштIехьдаьккхараш халкъа Iаьдала органаш, партийни нагирхоьи организацеш я. ХIаьта цу дакъе укхазара гражданех Iалаьмате чIоагIа я. Цхьан хана XIII-ча района парте районни комитета хьалхара секретарь хиннав новкъост Янош Кадар.

ХIара сагага дIакхоача материальни рузкъа из хьанкхоллача цо лоацача даькъага хьежжа да. Вешта аьлча «Венгерски Халкъа Республика общественни строй лард, — цуи конституце тIа дIаяздаь ма дарра, — къахьегам ба».

1970 шера Будапешта партийни активе Янош Кадара даь къамаьл дагадоагIа сона. Гулбеннараьшта цо дийцар ше отпуске волаш шийна новкъош волча цхьан сомий бешамаш лелаеча бригада бригадирaца шиий хиннача къамаьла хьакъехьа. Хьай коллектива членай вахар а хьал а мишта хет хьона аьна шийга даьча хаттара бригадира жоп делар: «Бархал хилла, къахьегачо шийна доагIар дика дIаэц». Из жоп, новкъосте Кадара яьхачох, белгаларча дакъе мехка деррегача вахара лоаьир ларгIа метаргдолаш да. ХIаьта бокъонца долаш долча хIамаш из бакъ а ду. ХIара шера ВНР Конституце Ди а хьувкъама цIей а белгалдоаккхаш мехка граждаиаш лакхача хьонкамашца боагIа цунга. Цо хьаькох цар гIулакх тешаме леладелга, къахьегам дIахордар гуш дика вIаштIехьбаьккха хилар.

Николай ЗАБЕЛКИН, (АПН).

ТАХАН АФГАНИСТАНЕ

Студентий кхоалагIа атта йоаца семестр

Ши шу хьалха верригаш а ши бIаь гаргга саг мара ваьцар уж ахкан шин бетта ДРА геразашцарча никай доакъошхоиней халкъа милицеи цхьана долаод дехьара хьачулехкача контрреволюционни бандашта духьала латаш хиннача добровольчески халкъа отряде.

Уж бар эггара хьалхара «революце салтий» — ишта аьннад царех НДПА ЦК Генеральни секретаря, ДРА Революционни совета Председателa Бабрак Кармала. ХIанз берригача мехка хьаллаьцай патриотически почин. Шовй мугIарашка хIанз эзар саг волаш йола итташ кагирхой добровольчески отрядаш я ахкан каникулий деношка Афганистана тайп-тайпарча провинцешка ха деш.

Дукха ха йоаццаш хилар со царех цхьан отряде. Из хьахиннар Кабульски политехнически института (КПИ) студентех, преподавателех, гIулакхерча нахах. Мехка йоккхагIа йолча цу дешара заведене шин цIи хьалйтай «революце салтий» боламе хьинаре дакъа лацарца.

КПИ добровольчески отрядаш эггара хьалхарчарна хьахиннай Кабул. Царна карагIдаьнна кIамаш — Кандагар, Логар, Каписа, Парван яхача провинцешка аь рейдаш. Дукха ха йоаццаш студенташа дакъа лаьцар контрреволюционнераш шоай керттера чIоагIале а аь дIаоттае гIийрта Гиндукуш яхача лоаман дукъа аьу бахьан бессиита юккъерча Пандшер яхача атагIа бандитски формированиш йохаечa. Кхоиккъачaи гулйалаш тойтарах НДПА ЦК сийлен грамоташ еннай института 300 студента, преподавателя, гIулакхерча сага, царех 20 саг правительствени совгIаташ дала оттаваьв.

Со хиннача «революце салтий» отряде 70 саг вар. Царех 35 студенташ, вокхаш КПИ преподавателаш гIулакхерча нах. [illegible]

— Из тха кхоалагIа ахкан семестр я, — йоах сога отряда штабе сона нийсвеннача отряда командира горно-геологически факультета шоьлагIча курса студента Абдуррахман Асаса. — Берригача студенташа — отряда членаша — толаме дIаена бIаьстанарча экзамений сесси чакхъяьнначул тIехьагIа дукха ха яла лехьа даьхкад тхо укхаза. Гурралца тхоай когамета «революце салтий» къяькхе отряд хьакхаччалца Iе лерхI оаха укхаза.

Абдуррахман Асасе белгал ма даккхара, отряда членаша чIоагIа уйла тIайохийт шига бахача наха юкъе беча агитационни просветительски балха. Студенташа, итт-итт цхьана волаш бекъа а бенна, гонахьарча юрташка а ухаш, цига бахача нахаца къамаьлаш ду, царна дувц апрельски революце декхарех, лаьттани хиш реформах, ДРА правительства мехка еча кхыча демократически эргалонех. Цу цхьан хинна «революце салташ» ахархошта новкъостал ду цар атта боацача къахьегаме. Нагахьа санна дакъа заргдоацаш моттиг нийсъеча медицински новкъостал а ду цар.

Новлуш дешар ца хоалга дIадоаньха курсаш яхай студенташа Фазль-бек яхача юрта. ХIанз укх сахьате цига деша ухар берригa а 15 ахархо мара вац. Цхьабакъда, из отряд оалаш ча даррa, [illegible] тIа баха долаш дар мара дац. ХIана? [illegible] [illegible]

[illegible]

аьнна бохабеш массехказа хIама техачул тIехьагIа цар шоай тактика хувц, кагий группаш а яь бийсашка тийша балхаш леладу. Фазль-бека лоалахарча юрта, масала, цар вIаштIехьдаьннад бийсанна дешара классе мина йолла. Школера хаькофе хиларах аьттув баьннаб из эккалехьа хьаякха а эзлни йохаечарен дешархой боабечарен баха а. АргIе водаш вола ахархо вийнаб иикккхача мино. ХIаьтта лаьтта хьанй ца цхьаькха ахархо бандиташа бийсанна вийнаб.

Укх долла хIамаш укх районе «революце салтий» хьакхачалехьа хинна да. Уж хьаькхаьчачул тIехьагIа контрреволюционераш гаьнна лоамашка хьалчубаханаза е тейпа полюбе дIаьбулабаланза на боалача баьннаб. ТIонаькъа тIа документаш хеташ латтача студенташа 18 бандит лаьцаб маьршах да шоаш яхаш къайлагIа лийна. Царна юкъе хиннаб кхалиакха баракъаш тIа а дийха вада гIийрта «Джамиате исламие» яхача цхьан контрреволюционни отряда тьамада Али Сикандар а. Бандиташ бовалйтара студенташта доккха новкъостал ду гонахьарча юрташнарча ахархоша.

— ХIара къона патриот «революце салтий» школах чакхвала веза аьнна хет сона. — йоах тха къамаьла юкъе дакъа лоацача студенчески отряда командира заместителa Мухаммед Ладжварда. Цо хIанз кхоалагIа тIехьи семестр чакхйоакх. чоа аь хилара белгало йоала пхьарса тIа. хIаьта наьха тIа «Денале хилар бахьан долаш» яха медаль. — Цо новкъостал ду тхона афганхи халкъ мишта дах, [illegible] [illegible]

[illegible]

Александр СУХОВАРОВ, АПН корр.

Социалистически мехкашкара хоамаш

СОВЕТСКИ ЗАКАЗЧИКАНА ЛАЬРХIА

Укх шера СССР заказагIа венгерски кеман-крания заводе хьаергъл 2400 говра низ бола толкач - буксир морга шовзткъа градус шелал йолча СибарегIарча порташка болх байта лаьрхIа пхи тонн айе низ бола кранш. ХIана ишта конструкци оттаеш я кердача 35 тонн айе низ болча форда тIа Iолла лелача крана а.

Венгерски предприяте продукци йовлаш а къаьоткъа пачхьалкхене, шовзткъа процент соьгIа социалистически содружества мехкалка йоагIа. Эггара дукхагIа заказаш дер — Советски Союз.

ХЬАЛЪЕШ ЛАТТ АЭС-аш

ЧССР Малабуречесловацки областерча Моховце яхача юрта юкхе хIанз тийшца хьалъеш латт атомни электростанци. [illegible] хурья цун хIаране 440 мегаватт низ болаш.

Чехословаке атомах маьршача гIулакхашта укх [illegible] шера программа тIа ишта оттадаьд Ясловски Богунцерча станце низ кхы тIа а алсамбоаккхилга. Дуковани «Темелинена» АЭС-аш хьалъеда.

Атомни электростанцешта проекташ [illegible] хьалъеча, царна оборудовани арахецача Чехословакина новкъостал ду Советски Союз.

УНИВЕРСИТЕТА ЮШУ ДАЬННАД

[illegible]

НОВГОРОДСКИ ОБЛАСТЬ. Турдиев Ибрахӏим шийн новгородец лоархӏаш ва. Ворхӏ шу хьалха «Ташкент-4» яхача СПМК мелиораторашца йӏайхача Узбекистанера Российски Нечерноземье кхасерзае вера из. Дӏадаха уж шераш Турдиева биографе эгтара къахьнагӏа хилар: унхаза цунах хилар шийн гӏулакха виза вола говзанч.

Турдиев Ибрахӏима шийн шоллагӏа дахе лоархӏ Волот яхача новгородски поселках. укхаза корадаьд цунна шийн ираз. Эрсий йоӏах Катях цун сесаг хилар. Екатерина Ибрахӏимин шолазь шин йоӏиг Надяи Наргизен а хӏаьа.

СУРТА ТӀА: саготала салаӏа арабахино Турдиевгӏар дезал.

А. ОВЧИННИКОВА сурт
ТАСС фотохроника.

СТАДИОНАШТА ЛАЬРХӀА...

«Физлоп». ...Ишта оаш стадионашка бекхеча кердача синтетически тӏоанах. Из хьабаьб Волгоградерча физически культурах политехнически шин института коллективаша цьхьна творчески къа а хьегаш. Дикалга дилача хьалзагӏа дена новзаш йолча полиуретанах дахьа синтетически тӏоаний образецел эшашегӏа бац из, хӏаьта итьадолча дахьа царел тӏех а бе. Лоархӏаме да «физлоп» кийчбаргӏа йола керттера компоненташ автомобильни шинашта ремонт еча заьеш химически производствен хьатуда отходаш хилар, хӏаьта из бахьан долаш тохал дукха материалаш итою.

Тахан «физлоп» — кердача тӏоаных ишта цӏи тиллай лакхе цӏераш яхача шин институто шоайла леладеча доттагӏала сийна — хӏанзле а биллаб Адлера, Соче, Кисловодске, Ростов-на-Дону, Рязана, Саратова спортивни майдашка. Из тӏоа биллача хиннай РСФСР школьникий Спартакиадаи РСФСР халкъий Спартакиадаи ахьош.

— Укх шера, — йоаь Волгоградски политехнически института проректора спортгӏирсашта СССР Спорткомитета комиссе председателе Чеботарев Витало, — «физлопа» билла ахьна заявкаш яхийтай 82 спортивни организацие.

Янгача атлетикана мега Ӏергбац «физлоп». Дукха ха йоацаш эксперимент яьй: «физлопа» тӏа толаме чакхьахьиннай «Авторадео» яха представлени, из биллаб озача атлетика зале Ӏонхейтта штанга тувса ца ялийтара а. Хӏанз цхьаькха да тӏеххьара корда кӏама. Радиовещанеи телевиденеи Ерригсоюзни комитетера дена письмо улл проректора Чеботарева истола тӏа. Цу тӏа а цунах телестудешка тата доацача кӏийлемашта меттел пай де зцер дукхьа из тӏоа кӏезиг-дукха кхыча тай. пара кийчбара ййте предложени.

Владимир ПСУРЦЕВ,
АПН корреспондент.

ГРОЗНЕРЧА ЭКРАНАШ ТӀА

«КАРНАВАЛ»

Из цӏи йолаш да М. Горьке цӏерагӏча киностуде даьккха шин серп йола музыкальни фильм-комеди. Родионова Аний сценарех из картина оттадаьр и «Плющихера кхо мехка», «Евдокия», «Тхо кӏала кулг лададьраш», «Семнадцать мгновений весны» яхача фильмаех дикка йовзаш йола режиссер Лиознова Татьяна.

Кердача фильма тема а сюжет а дукха чоалхане яц — провинциальни городера йоӏ киноактриса хила дагахьа Москверча театральни училище деша отта йода. Бакъда, из деша дӏаотта́ц. Фильме йоӏаца дӏахо хулаш дола хӏама комедийни чуловпам болаш да, хӏаьта цкъаза из цӏеллу трагически а трагикомически а ситуацешка.

Картина керттерча турпала Соломатина Нинай роль ловзаеш я Муравьева Ирина. Ишта фильме ролаш ловзаеш ба Ю. Яковлев, К. Лучко, А. Абдулов, А. Михайлов, кхьйбараш.

Фильме декаш да Рождественски Роберта дешаш Дунаевски Максима музыка язъяь иллеш, уж дӏаловкх «Фестиваль» яхача вокально - инструментальни ансамбло. Цул совгӏа, фильме лакъа ловцаш я «Дунен ритмаш» яха халхара ансамбль.

«САРМАКА ШУ»

«Сармака шу» яха керда, тайп-тайнара бесаш дола картина даьккхад казахски кинематографисташа. Самади Зений «Мацмхан» яхача романах из фильм даьккхад Анимов Асадалел Цой Гун Инсн. Фильме дувцаш дола хӏама хул XVIII бӏашере Китае. Цу хана уйгураш оалаш бола нах барта а баха къовсам лоаттабеш хиннаб шоашта Ӏазап лоаттадеш болча нахаца. Хӏаьта тахана а Китае уйгураш кортамукъа боацаш, лай сацна бизаш ба, цар къовсам хӏана а сацанза ба.

Цул совгӏа из картина сакъердамо хургда вай республика бахархошта керттера Мацмхана роль ловзаеш пай мехкахо, Нохч-ГӀалгӏай заслуженни артистка Яндиева Тамара хиларца.

Ишта фильме ролаш ловзаеш ва О. Амангельдыев, Ю. Саитов, Б. Омаров, Б. Ватаев.

В. КОВАЛЕВА.

А. И. Герцена цӏерагӏча Ленинградски педагогически институт яьнита Йисторча Къулбеседени Гаьнарча Малбоалени кагиича 30 кхаман вжкалаш бола бӏаь совгӏа сег еӏашегӏкхийттар СССР хьаьь 60 шум Къулбеседон халкъий моазуе чьакзелла 50 шум дизара зетаьча конференце. Гулбенцараш юкъа конференце бар Ӏилмазой лингвисташ, этнографеш, бовзаш бола йоазонхой, мультураи искусстваи-деятелаш, хелиъа дешара балзахой.

Йисторча Къулбеседен халкъий факультет болх бе йоленнача 30 шера хзернал совгӏа вола сег хьазарточун диплом а кийца шоаш баьча моттигашка юхабахаб.

СУРТА ТӀА: конференце доакъашхой Арктикан Антарктикан музее экскурсе бахкха ба.

И. САБАДАША сурт.
ТАСС фотохроника.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ПАМЯТНИКИЙ ЙОАКХО Е ЕЗА

Хьатӏадоагӏача мехка а республика а цӏейшта хетаяь хьалхара шийн заседани йир укх деношка историко-революционни памятникаш лорадара йолча республикански общества оргкомитетои культура министерствоси.

Заседани хьайийллар республика культура министра заместитела Ф. И. Целоевас.

Цул тӏехьагӏа цига къамаьл даьча историко-революционни памятникаш лорадара общества оргкомитета председатела заместитела М. А. Озиева белгалдаьккхар Нохч-ГӀалгӏай культура министерстваи краеведчески музеии цкъана, памятникаш малагӏча хьалаш тӏа да хьажа дагахьа бригадаш вӏашагӏъехка хилар. Уж бригадаш хьежай республика ерригача районашкарча памятникашта Ӏунал мишта ду.

Ишта М. А. Озиева белгалдаьккхар дӏахо йодача хана райисполкомий культура отделаша из гӏулакх тесса ца дуташ цунна теркам тӏабахийта безилга.

Цул совгӏа, заседане къамаьлаш дир Грозне культура отдела заведующе П. А. Симкиас, Назрановски района культура отдела заведующе М. А. Аушева, кхычар.

С. АРЧАКОВ.

САЛОӀАЧА ДЕНОШКА

21 АВГУСТА

С. М. Кирова цӏерагӏа культурахи салаӏаресаи парк. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00, 14.00. «Сай Даймохк хестабу» яха радиоконцерт. 16.00. Халхарий майда. «Хьахкъал дина духьала да» яха устни журнал. 20.00. Кинолектори. «Маьлх кхееча гӏулакх дар» яха кинофильм.

В. И. Ленина цӏерагӏа культура Дворец. 17.00. Болх беш я «Даим цхьана» яха радиолектори. «Н. Островске цӏерца дувзаденна» яхача темах йола лекци. 19.00. Халхарий зал. Болх беш я «ВӏашагӏИхетар» яха дискоклуб. 20.00. «Тахан дунен тӏа» — кинолектори.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Малх, фо, хий — тха дикагӏбола доттагӏий» яха хи тӏара театрализованни цӏей. 18.00. «Тха кӏира» яха радиожурнал. «Пятилетка шерра гӏа боах». 19.00. Эстрадни иллеи музыкаи сайре.

«Пролетбата» цӏерагӏа культура ЦӀа. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 11.00. Болх беш да «Чебурашка» яха берий кинотеатр. 11.00. Кинозал. «Фаьлг болча хьоашалгӏа» яха утренник. 17.00. «Цхьан мугӏаре цхьан уйланга кхача гӏерташ».

23 АВГУСТА

С. М. Кирова цӏерагӏа культурахи салаӏаресаи парк. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00, 14.00. «Сийле хийла маьхк» яха радиоконцерт. 16.00. Халхарий майда. «Сийле хийла маьхка хьажеттадуӏа кулгий» яха тематически сайре. 17.00. Грозненски района художественни самодеятельноста коллективай концерт.

В. И. Ленина цӏерагӏа культура Дворец. 11.00. Кинотеатр. Болх беш я «Фаьлгийн приключенейи дунен тӏа» яха киноклуб. 16.00. Болх беш я «Къахьегамхой хьоштешта — парте йоакхо» яха радиолектори. «Гуш йола тамаш» яха киноискусство дегӏаахарах йола лекци. 19.00. Халхарий зал. Болх беш я «ВӏашагӏИхетар» яха дискоклуб. 20.00. Баьццара театр. «Барт болча дезале» яха тематически кино хьокхор.

Химикий культура Дворец. 11.00. Деналтарий конкурс. 12.00. «Са Даьхе — СССР» яха киноутренник. 14.00. Волейболих йола спортивни кхьаш. 18.00. «Тха кӏира» яха радиожурнал. «Пятилетка шерра гӏа боах».

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙИ!

№ 4 йолча Грозненски юкъерча профессионально-технически училище 1982—1983 дешара шера дешархой деша дӏачуоцийта дӏакхойт

Укх профессех:

1. Мехкдаьттаи газаи йоалахача скважинашта эксплуатационнии разведочнии бурув тоахача бурильщика гӏонча, электромонтера болх бе а хьоргӏалаш.

Дешара ха — 1—3 шу.

2. Буровойшта гӏулакх деш вола электромонтер.

Дешара ха — 3 шу.

3. Электрогазосварщик.

Дешара ха — 3 шу.

4. Слесарь-авторемонтник.

Дешара ха — 1—3 шу.

5. Химически анализа лаборант (мехкарий).

Дешара ха — 3 шу.

Училище деша дӏаоц 8—10 класс чакхъяьккха кагий нахи мехкарийи, эсаврера цӏабахьа бӏухой.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенена кадраш. Деша багӏача хана дешархой ӏалашбу мах боацаш обмундированеца, кхачаица, учебникашца, общежитеца. Производственни практика йолча хана дешархошта шоай специальностагӏа доагӏача юкъарча алапех 33—50 процент ахча кара дӏател. Училище деша воагӏаш яьнкха ха къахьегама стажаца дӏалоархӏ.

Училища кхо курс чакхъяьккха а йистебовлаш дӏалуш йола экзаменаш толаме дӏаенна в болча кагирхошта юкъера образовании якхарах долеи профессегӏа разряд сина долеи диплом дӏалу.

Заявлеш дӏайоалу 1982 шера 1 сентябре.

Хьамсара доттагӏий! Тха училище деша дувла!

Из чакхъяьккхачул тӏехьагӏа оашош хержача специальностагӏа йоакха говзал йола болхлой хургда шоах, хӏаьта юкъера образовани а хургья шун.

Училища адрес: г. Грозный, Октябрьски район, 12 участок, автобусаш № 13, 24, 25, трамвай № 5, «12 участок» яхача уж сопача кхаччалца.

г. ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЕРЧА № 7 ЙОЛЧА ЮКЪЕРЧА ГОРОДСКОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИ УЧИЛИЩЕ 1982-1983 ДЕШАРА ШЕРА ДЕШАРХОЙ ДӀАИЯБУ

Укх специальностегӏа:

8 класс яьккхараш — дешаш якха еза ха 3 шу

1. Асбоцементни изделеш кийчъеча автоматизированни линей операторащ.
2. ГӀишлошъяра маляр, штукатур.
3. ГӀишлошъяра столяр (дахчан пхьар).
4. Промышленни оборудованена ремонт яра вола слесарь.
5. Токарь - универсал.
6. Фрезеровщик-универсал.

10 класс яьккхараш — дешаш якха еза ха 1 шу.

1. Электрооборудованена Ӏуйал деш вола электромонтер.
2. ГӀишлоний керамика а пластически порошках еча заготовкай изделешта а вола прессовщик.
3. Дахчах хӏамашъю станочник.

Училища я динеи паргӏатеи общежити. Училище яьккхараша болх бу Московски областа, московски пропискана бонъо а лу царна.

ТХА АДРЕС: 143980, г. Железнодорожный, Московская область, ул. Автозаводская, 48 «А», СГПТУ-7.

ТЕЛЕФОНАШ: 526-65-51, 526-83-13.

ЦИГА ДӀАВАХА ВЕЗА: Москверча Курски вокзалера (наькъа якха еза ха 30 минут) Горьковски оагӏоратъа Железнодорожны яхача станце кхаччалца, цигара «А» е «В» яхача автобусашца «Моеасботермокомбинат» яхача остановке (автобус сопача) кхаччалца.

Сакъердаме дувцараш

ЧУТЕТТАР МАЛАВ

Цхьа эхьа хиннав везаш, дукхе рузкъа долаш. Цхьа йоӏ мара тӏехье хиннавц цун. Ше валале кхайкхарал даьд аьно: сей йоӏи аз боахами дӏалургба аз со чуваьча гӏала тӏара чукхоссавенна дийна висача сага. Дукха нах вӏашагӏкхийттаб цига. Нийсвеннав цига Тейси вае цхьа поамаро а. Из хиннав цхьаьцца тамашийна дола хӏамаш керагӏдуьларах цӏи хеза саг. Шийн аьттув боале аьлан мейц хила лаьрхӏа веза цига Тейси. Хӏаьта тӏехьожача аьрзе ер мо йокка мерам а йолаш, бирса доагош бӏаргаш, дувкаш чокхи, хаьн уллаш шалта хиннай цун, тум йизъе а агӏаш.

Тейси а хьалтӏехьаьннав гӏала тӏа. Шин кулгаца хьелаьца чокхой шин ткъем шерра дӏа юха а боаржабий чукхоссавела аьлан гӏала йиста дӏатӏеводаш хиннав ер, тӏаьххьа ххара а вала гӏертш хиннав. Цхьа ер иштта дӏатӏехьдаме хана гоилаьа паттачарах цхьанне тӏехьашкара кулг Ӏетта чуваьхийтав. Чуваьийтар-м ер валарга дог доахаш хиннав, цхьабакъда, Тейси царна хеттача бесса вахар дита лаьрхӏа хиннавац. Ше лаьтта Ӏоккхоечашшехь ура а кийнза боттара шалта а яьккха гӏала йолчаьхье дӏагӏертташ хиннав Тейси. Наха хьа а пувцаш хьад цунга: хьо дийна висав, аьлан йоӏи аз боахами хьабехе.

Аьлан боахама дан цун йиӏии дан-м хьакхийца даьлладелар, со чутеттар малав хьета гӏерт со, — аьнаш гӏеленгахьа дӏагӏийртав Тейси.

ДӀАВАХА ЦА КХЕТА ХЬАША

Цхьа поамара Ӏоара а ваьнна шаьрачаьва. Цхьан юрта хьоашалгӏа венав Тейси. Дика хьеше а вах тӏенийцав из юрто. Дика ха ьаьнай, цӏеводилга хьоадеш хиннавац Тейси, цун уйла хиннай, шийна даьча гӏулакхагӏа чам боларагӏа цу юрта массаза а Ӏе лаьрхӏа. Дуашмолаш, хьадеш тӏема доацаш лелаш хиннав из. КӀордаваьа из наха. — Вай воаш а хала лел, миска мера дукха а лав а доацаш, ер иштта атта вайна веттача бесса дӏагӏоргвац, дӏаалоарах ладуегӏац, дийна вола шехь дӏаволла веза ер, — аьнна, барт баьб цар. Перла тӏа а еилла кашамашка дӏахьош хиннав Тейси. ДӀаволхаш дикача дин тӏа а еагӏаш дувзарагӏа тоаьенна цхьа саг кхийттав царех «Фуд-малад» аьнна цо хьаттача наха дӏадийцад цунга долча бесса.

— Къа ма дий цун, аз из кхаба шийтта гали хьажкӏаш лургья шоана, вита из, аьннад цо.

— Фуаьлаьха йий уж, — перла тӏара корта хьал а айбаь хьаттад Тейсе.

— Яц, — жоп деннад вокхо.

— Якийта перла кашамашка, — аьнна, юха ше иллача бесса Ӏо а вижа кулг лостадаьд Ӏенсе.

М. ХАМХОЕВ.

КРОССВОРД

Оттавьр К. ПОГОЕВ.

Ирагӏа: 5. Книжка е газета даьзъа. 6. Бахчевой культура. 9. Шеи цхьа даьзъа. 10. Боравьа. 11. Хьайбашта, ноа тӏарча овлхваьрашта довзаргдолаш из белгало. 14. Искусства тайпах цаӏ. 15. Кхай тӏара чукийца илат агӏара хьалхи кхоачаш йола моттиг. 16. Лаьтта мо ннаса йоаиш, цӏеща, лакха моттиг. 19. Консерваш къовсалуш йола моттиг. 19. Ӏилман форум. 22. Аьхача [illegible] тайпах цаӏ. 23. Йовхи. 26. Дола лоархӏаш дола металл. 28. Маьлха система планета. 29. Сом. 30. Ялта культура. 31. Музыкальни гой дӏаилаьца белгалве хьарие. 34. В. Шекспира трагеди. 34. Машин кийча дукхаа вагонаш.

Урагӏа: 1. Ӏилманхоа дакъа. 2. Кьахата тӏа даьккха сага сибат. 3. Хьоар, шекар, кхийола продуктани чуехна хӏама. 4. Художественни литература тайпа. 7. Саго денна уйла тӏа а йоаийташ дола гӏулакх. 8. Нахаи дола цӏа, нож чудерладеш еш йола хӏама. 12. Чачахьаликенаш [illegible] 13. Температура юста прибор. 14. Доахал ноахьарча мехкий моцета. 17. Кавказе нийслуча гаьнна цӏи. 18. Консерваш къовсалуш йола кхь. 20. ГӀишлош ира материал. 21. Алера чачахьалихе. 24. Космически аппарат. 25. Кхай котел йола гӏ. 26. Тӏабенача [illegible] лорaлуш, цу чура дукха де еш хиина вайнарха сийла [illegible] 27. Ниих деахабара [illegible] дола продукт. 30. Ситалара сердал. 32. Металл.

17 апреле кепатехача кроссворда дола жоапаш

Ирагӏа: 5. Тарах. 6. Пхоа. 7. Бурс. 10. «Арена». 11. Ардон. 16. Кинха. 18. Волвцд. 19. Виола. 20. Ферма. 21. Район. 22. Аргла. 24. Палчах. 25. Сайре. 29. Хабар. 32. Белим. 33. Дога. 34. Алтаз. 35. Хьастам.

Урагӏа: 1. Чарахь. 2. Харбал. 4. Газет. 5. Губра. 8. Грог. 9. Ноша. 12. Хидаякь. 13. СелаӀад. 14. Байрах. 15. Бандура. 17. Арена. 19. Кросс. 23. Лома. 26. Аваш. 27. Завод. 28. [illegible] 30. «Арарат». 31. Шетта.

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 АВГУСТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаь».
8.45 — Д. Скарлатти сонаташ хьоечашьы РСФСР заслуженни артиста Н. Петрова (фортепиано). Фильм-концерт.
9.15 — «Тамаш йолча тамашаш».
9.45 — «Спортлото» 34-гӏа тираж.
9.55 — «Уигӏа аькха бона хилар». Дукхсерийни телевизионни художественни фильм. 3 сери.
11.00 — «Шоана, даьй-нанойӏ».
11.30 — Советски иллей концерт.
11.55 — «Яздархой вай замен». Литературни Ӏалами. Передача дӏаьхь ядерзоче С. Залыгин.
12.30 — «Дунен халахий кхоллам».
13.20 — «Путевка вахаре».
14.05 — «Музейшкеи выставочни залашкеи гӏолла». СССР халкъа художника Б. С. Угарова хьаллакхча выставка эрсий музее.
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — Фильм — берашта. «Фуд дӏа гола тоххачал». 1-2 сереш.
16.50 — «Укх моттиге да ха цӏа» И. Гевашевас даьхь йоаласа дочча фильм-концерта премьера.
17.20 — «Хьайбай дунен тӏа».
18.20 — Политически обозревателя Ю. А. Летунова беседа.
18.50 — Мультфильмаш програма.
19.40 — [illegible] эстрада театре Дин Рида концерт.
21.00 — «Хаь».
21.35 — «Гисепье». Фильм-балет. Керттера партеш хьоечашьы [illegible]

[illegible] мазь кергзаь». Грозненски УБР буровой начальника Мазх А. Г. йола телеочерк.
17.45 — «Газли — Уренгой». Ӏилман-популярни фильм.
17.55 — Концерт.
18.30 — Сийлаьь-боккхача Октябре 65 шу хьачкрел. «Вай биографи». Фильм 38-гӏа. «Шу 1954-гӏа».
19.10 — СССР ресбез йола чемпионат.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шуи, бераш!».
20.15 — Йагача атлетика йола СССР чемпионат.
21.00 — «Хаь».
21.35 — «Мичахь къайлавьлинав Фаменко?». Телевизионни художественни фильма премьера.

22 АВГУСТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаь».
8.45 — ДӀалоах Ерригроссийски конкурса лауреата [illegible] баянистый трио.
9.10 — «Са-Петри. Хьоанара хаоттама». Телевизионни художественни фильм.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Советски Союза гӏулакх деш ваӏ».
11.00 — «[illegible]». Ӏилма-популярни программа.
11.45 — «Убранара почтаь». Музыкальни программа.
13.15 — «Советски Союза гӏалаш». Киножурнал.
13.30 — «Юртара сахьат».
13.50 — «Ахарий анне».
14.00 — «НТР хаьан связаш». Изобретатель И. Н. Ованесьяни йола телевизионни документальни фильма премьера.

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

Бальэсски производенеш.
13.20 — «Вай замац сибат». Владивостоке хиннача телевизионни документальни фильмаш 3-гӏа фестиваль итогех.
14.25 — ДӀалоах лунем хаалъахьта юкъерча конкурса лауреата В. Постникова (фортепиано).
15.15 — «Тха корреспонденташ дувцар».
15.45 — «Пора цӏей». Музыкальни программа (Франци).
16.15 — «Талант». Телевизионни дукхсерийни художественни фильм.

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

РАДИО

21 АВГУСТ

6.40 — «Юртара вахар» [illegible]
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетай обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Передачай программа [illegible]

[illegible]

22 АВГУСТ

[illegible]

Тахан республике гӏоза Грозне бахка мархаша [illegible] саьхьте 0 — 5 метра мух а болаш. Фозара температура республике гӏолла 27 — 32. Грозне 29 — 31 градус. [illegible]

Кхоанен дийнахь хьаькъаз мархаш а болаш. [illegible] 3 — 7 метра сехьа мух а болаш. Фозара температура [illegible] 12 — 17, дийнахьа 27 — 32 градус. [illegible]

МЕТЕОСЛУЖБА

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковски, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-65-07; бехкавола секретара — 9-24-01; отделаш: партийни вахара — 9-24-01; промышленносте транспорти — 9-24-01; юрта бахамаш — 9-21-08; культура — 9-24-05; кехаташ — 9-24-07; корректорски — [illegible]

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-65-07; ответственного секретаря — 9-24-01; [illegible]

Газет арадолу шинарех, ерх, шоллагӏа деношка

[illegible] «Грозненский рабочий» издательства типографи. Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № [illegible]